

Η Κερατέα,
η κοινωνία των σκουπιδιών
και σημειώσεις
για τη σημερινή μας κατάσταση

anotherdemocracy.gr

Η Κερατέα,
η κοινωνία των σκουπιδιών
και σημειώσεις
για τη σημερινή μας κατάσταση

άλλη δημοκρατία

Μάρτης 2011

«Ζούμε μια δημοκρατική χούντα»

(κάτοικος Κερατέας στα μπλόκα)

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟΥΣ ΓΕΝΝΑΙΟΥΣ ΤΗΣ ΚΕΡΑΤΕΑΣ

“ΟΛΟΙ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ!”

Με αυτό το κάλεσμα ξεσηκώθηκαν οι πολίτες της Λαυρεωτικής και οι κάτοικοι της Κερατέας την Παρασκευή 10 Δεκεμβρίου. ΟΛΟΙ στο Οβριόκαστρο! Ήρθαν τα ΜΑΤ να το κάνουν Χωματερή!

Οι μήνες που ακολούθησαν ανέδειξαν την Κερατέα, (μαζί με την Λευκίμμη) σε ένα από τα πιο σημαντικά πεδία καταστολής και αντίστασης των τελευταίων ετών. Με δυνάμεις που απασχολούν καθημερινά 300 άνδρες των Ματ, ελικόπτερα, πλαστικές σφαίρες, όχημα εκτόξευσης νερού (κανονάκι), κακουργηματικές διώξεις, βία και τρομοκρατία από την πλευρά του κράτους, και από την άλλη, την καθολική αντίσταση και συμμετοχή των κατοίκων, με δεκάδες συλληφθέντες και τραυματίες, από τους μικρούς μαθητές γυμνασίου μέχρι τις ηλικιωμένες γυναίκες, μετανάστες στην περιοχή, τον ιερέα της Κερατέας και τον Μητροπολίτη Νικόλαο και εκατοντάδες αλληλέγγυους από Λαύριο και Αθήνα.

Τη στιγμή που κλείνει η συγγραφή αυτού του κειμένου, ο αγώνας στην Κερατέα βρίσκεται στην 100^η ημέρα. Αποτελεί πραγματικά ευτύχημα το γεγονός πως δεν θρηνήσαμε νεκρό στους μέχρι τώρα ξυλοδαρμούς από τα

MAT ή λόγω πυροβολισμού από τους ασφαλίτες. Ποιος θα μιλήσει όμως για το χαμό, του αγέννητου μωρού το βράδυ της 9^{ης} Φεβρουαρίου; Ποιος θα πληρώσει για αυτή την απώλεια; Η εξουσία θα κρύψει τις ευθύνες της πίσω από τις ιατροδικαστικές αποφάνσεις αλλά αυτό που δεν θα μπορέσει ποτέ να αποκρύψει είναι τη χαραγμένη στην μνήμη των κατοίκων της Κερατέας αλλά και όλης της Ελλάδας πεποίθηση ότι μπροστά στον εγωισμό της εξουσίας και τα συμφέροντα μιας εργολαβικής εταιρίας, ολόκληρες τοπικές κοινωνίες ακόμα και η ίδια η ζωή εξομοιώθηκαν στο τίποτα και αντιμετώπιστηκαν από την κρατική καταστολή ως σκουπίδια χωρίς καμία αξία και δικαιώματα.

Στην Κερατέα αυτή η πεποίθηση έγινε εξέγερση και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια σκαρφάλωσε έξω από την χωματερή της υποτέλειας και άρθρωσε το ανάστημα της στον καθαρό αέρα της ελευθερίας. Η αποφασιστικότητα των πολιτών, οι θυσίες τους, η καθολική αντίσταση θα κερδίσει. Ο ΧΥΤΑ της Κερατέας δεν θα γίνει ποτέ. Η παρακαταθήκη του αγώνα αυτού δεν μένει μόνο εκεί, ο αγώνας στην Κερατέα προβάλλει στην κοινωνική συνείδηση την εικόνα της δυνατότητας που έχουμε να δημιουργήσουμε όλοι και για όλους μια κοινωνία που δεν παράγει και θάβει - αλλά ανακυκλώνει τα σκουπίδια, μια κοινωνία χωρίς κράτος και βία. Ως κομμάτι του κινήματος συμπαράστασης ας προστεθεί, μικρό δείγμα συνεισφοράς, στο δίκαιο αγώνα τους η παρούσα έκδοση στήριξης και κριτικής συμβολής, για την ανάπτυξη και πρόωθηση του επαναστατικού λόγου και πράξης.

ΥΓ. Η καταγραφή αυτής της πολιτικής ανάλυσης έγινε συλλογικά από όσους και όσες συμμετέχουμε στην άλλη δημοκρατία κατά την διάρκεια των 100 ημερών του αγώνα των Κατοίκων της Κερατέας και ευρύτερα της Λαυρεωτικής. Το κείμενο στο οποίο καταλήξαμε, στάλθηκε στο τυπογραφείο την 108^η ημέρα, την ώρα που δυνάμεις των MAT, με δεκάδες διμοιρίες και με ελικόπτερο, έριχναν δακρυγόνα από αέρος και συγκρούσαν με εκατοντάδες πολίτες οδηγώντας σε πολλούς τραυματισμούς. Οι μέρες που προηγήθηκαν, από το γιασούρτωμα του Πάγκαλου στα Καλύβια, μέχρι τη διαμαρτυρία από την Πρωτοβουλία Αλληλεγγύης στην Ελλάδα που Αντιστέκεται - Βρυξελλών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έδειξαν ότι έφεραν ιδιαίτερη ανησυχία στην κυβέρνηση. Φαίνεται πως ο κίνδυνος η Κερατέα να αποτελέσει από τοπικό

αγώνα αντίστασης, ένα σύμβολο αντίστασης στην πολιτική του μνημονίου για όλη την Ελλάδα, τους ώθησει να επιλέξουν την αδιάλλακτη στάση και την ολομέτωπη επίθεση ως μήνυμα αυταρχικότητας και ακαμψίας που στη ουσία θέλει το κράτος να περάσει σε όλη την κοινωνία.

Στις 20 Μαρτίου είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε από κοντά τους κατοίκους της Κερατέας που βρέθηκαν στη Θεσσαλονίκη και στο φεστιβάλ ντοκιμαντέρ για την προβολή της ταινίας σχετικά με το χρόνιο αγώνα των κατοίκων της Λαυρεωτικής για την υπεράσπιση του περιβάλλοντος της περιοχής τους. Η σκέψη μας αυτές της στιγμές που γράφουμε αυτό το κείμενο είναι μαζί με αυτούς του φίλους και αγωνιστές.

ΟΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΟΧΙ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ.
ΤΟ ΑΡΝΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ.

Η υπόσχεση που δεν τηρήθηκε

Η τελευταία ροετία έχει να επιδείξει στην ελληνική κοινωνία ένα τεράστιο μετασχηματισμό εις βάρος της αξίας της εργασίας. Ο μετασχηματισμός αυτός προϋπέθετε πρώτα τον κατακερματισμό και την αναλληλέγγυα νοοτροπία της εργατικής τάξης. Η τάξη αυτή, μέσα σε μια άκρως ταξική κοινωνία, επέδειξε ένα καινοφανές παράδοξο. Όσο ισχυροποιούτανε το πολυεθνικό κεφάλαιο έναντι των κρατών υπό το σχήμα της παγκόσμιας εταιρίας, το παραδοσιακό προλεταριάτο αντίθετα αποδυναμώνότανε παύοντας να έχει την μορφή που είχε στις αρχές του 20ου αιώνα - δεν μπορούμε να μιλάμε για βιομηχανικό προλεταριάτο σε μια μεταβιομηχανική εποχή των υπηρεσιών και των γραφείων - και καθώς όλο και μεγαλύτερο μέρος του ενσωματωνόταν στην μεσαία τάξη, έπαψε και να πιστεύει στον εαυτό του. Ως αποτέλεσμα αυτού έπαψε να αποτελεί και τάξη (ως μη-νόημα όχι ως οικονομική πραγματικότητα)¹. Η μετάλλαξη αυτή επιτεύχθηκε με την ανάδειξη του μεταμοντερνισμού ως κυρίαρχης ιδεολογίας. Επικράτησε η τάση «να αναλύονται οι κοινωνικές τάξεις με βάση τα πολιτισμικά τους χαρακτηριστικά - την προφορά, την ένδυση, τις τυπικές ασχολίες του ελεύθερου χρόνου». Ο εργάτης ταυτίζεται με τον εργοδότη καθώς αποκτά τα ίδια χόμπι, τον απασχολούν τα ίδια θεάματα (τηλεοπτικά ή ποδοσφαιρικά), ακολουθεί τις ίδιες μόδες και στυλ, είναι το ίδιο «απολίτικος», και όσο αυτά τα επιμέρους χαρακτηριστικά αναδεικνύονται τόσο αποκρύπτονται οι διαφορές στην οικονομική θέση και πρόσβαση στην πολιτική εξουσία. Η μετά - δημοκρατική αυτή κατάσταση εδραιώθηκε μέσα σε μια «*παρακμή των επαγγελματιών που γέννησαν τις οργανώσεις του εργατικού κινήματος, οι οποίες στήριζαν πολιτικά τα λαϊκά αιτήματα αφήνοντας πίσω τους ένα κατακερματισμένο και απαθή πληθυσμό που δεν έχει συγκροτήσει ακόμη άλλες οργανώσεις για να αρθρώσει ακόμη τα αιτήματα του*»². Η συνθήκες που αναπτύσσονται σήμερα οι ταξικές διαφορές θα αναδυθούν και θα ξεσπάσουν. Αν όμως δεν συνοδευτούν από την ανάλογη συνειδητοποίηση της ταξικότητας και της αλληλεγγύης των εργαζομένων, τα αποτελέσματα θα είναι περισσότερο προς την κατεύθυνση της αντίδρασης παρά οποιασδήποτε

άλλης προοπτικής χειραφέτησης.

Στη παρούσα φάση, η μη ενότητα στην ταυτότητα της εργασίας έχει ως αποτέλεσμα δύο πράγματα:

- [A] Την πλήρη, με μορφή ασυδοσίας, επίθεση του κεφαλαίου επάνω στις κοινωνίες.
- [B] Την απουσία ενιαίου κοινωνικού υποκειμένου που θα αντιμετώπιζε την επίθεση αυτή.

Η αριστερά και κυρίως η ορθόδοξη μαρξιστική ανάλυση αδυνατεί να παραδεχθεί το γεγονός ότι σήμερα ο εργαζόμενος είτε δεν βλέπει τον εαυτό του ως τέτοιο, το αντίθετο στα προηγούμενα χρόνια τον έβλεπε ως «ενδυνάμει καπιταλιστή» (χρηματιστήριο, τζόγος, δανειοδοτήσεις, πλουτισμός), είτε βλέπει εχθρικά τους υπόλοιπους εργαζόμενους (πόλεμος των συντεχνιών, κοινωνικός αυτοματισμός). Η αδυναμία αυτής της οπτικής προέκυψε ακριβώς από την αδυναμία της κριτικής των παραδοσιακών μαρξιστών η οποία μπορεί να ερμηνεύει τις δομικές αστάθειες του καπιταλισμού αλλά όχι τις επιπτώσεις του στις κοινωνικές σχέσεις. Αν ο καπιταλισμός ήταν μόνο οικονομικό σύστημα σχέσεων παραγωγής. Αν όλα υπόκεινται μόνο στην σφαίρα της εργασίας και της οικονομίας τότε ο καπιταλισμός θα είχε φτάσει εδώ και δεκαετίες στο τέλος του.

Δεν είναι όμως έτσι. Ο καπιταλισμός είναι και κοινωνία, είναι δηλαδή σχέσεις παραγωγής, σύστημα εννοιών, αξιών και πολιτισμού. Μα πάνω απ' όλα ο καπιταλισμός είναι λειτουργικός. Ευτυχώς ή δυστυχώς, είναι το μόνο ως τώρα γνωστό σύστημα στην ιστορία στο οποίο αποδίδει ο τρόπος τεχνολογικής παραγωγής. Οι προφητείες περί του μέλλοντος του καπιταλισμού τελικώς διαψεύστηκαν κατά την επαναστατική τους σημασία γιατί στηρίχθηκαν σε μια έννοια που έπαψε ιδεολογικά να υπάρχει: στην «εργατική τάξη». Σήμερα ούτε αποτελεί πια την κεντρική αντίθεση αλλά ούτε και στα επικρατούντα κοινωνικά κοσμοείδωλα υπάρχουν προλετάριοι και κεφαλαιοκράτες, υπάρχουν μόνο πολυεθνικές και «λαός» υπό την μορφή καταναλωτών-υπηκόων. Η κατάσταση αυτή έλαβε μεταπολεμικά την ονομασία «Δημοκρατία» και κυριάρχησε η «ιδεολογία της ανάπτυξης». Ανάπτυξη πάει να πει, καταρχήν, τη δημιουργία όσο το δυνατόν μεγαλύτερης μεσαίας τάξης, ώστε να παραμερισθεί το πρόβλημα ανακατανομής του εισοδήματος. Πρακτικά τα νοήματα σημαίνουν

«δουλέψτε να αναπτυχθούμε και, αφού γίνουμε όλοι πλουσιότεροι, θα γίνετε και εσείς πλουσιότεροι», θεωρία, η οποία ωστόσο υπήρξε επαρκής, μετά από τις καταστροφές του τελευταίου μεγάλου πολέμου, για την δημιουργία μιας «κοινωνίας της κατανάλωσης». Κατανάλωση σημαίνει την «προγραμματισμένη κοινωνικοποίηση» της παραγωγής, προγραμματισμένη δε κοινωνικοποίηση της παραγωγής σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι έγιναν «πλουσιότεροι», χωρίς όμως η διαφορά μεταξύ πλούτου και φτώχειας κοινωνικά να αλλάξει. Στην ουσία η φτώχεια ως κοινωνικό φαινόμενο μεγάλωσε. Αυτό παρατηρείται ιδιαίτερα επί των ημερών μας με την νέα κοινωνική κατηγορία των Working Poor (φτωχών εργαζόμενων)³.

Καπιταλισμός επί πτωμάτων

Σήμερα η οργάνωση του καπιταλισμού ο οποίος μέσω των πολυεθνικών επιχειρήσεων τείνει να υπερβεί τα όρια της ατομικής ιδιοκτησίας και του έθνους κράτους, αναδιαρθρώνει τις σχέσεις των κέντρων της αγοράς με τις χώρες του BRIC και επιφέρει αντιστρόφως ανάλογη «αναβάθμιση» της εργατικής κοινωνίας. Προκειμένου να συνεχίσει τους διευρυνόμενους κύκλους συσσώρευσης του, το κεφάλαιο χρειάζεται την διαρκή αύξηση της υπεραξίας, δηλαδή τη διαρκή αύξηση της εκμετάλλευσης της εργατικής δύναμης και μέσα στο εσωτερικό του δυτικού κόσμου υπό όρους αποικιοκρατίας πια. Πρόκειται για την νέα ανακάλυψη της «Ασίας των ευρωπαϊών εργαζομένων»⁵, δεν πρόκειται για κάποια περιθωριακή τάξη ή για κατοίκους γκέτο, αλλά για μας τους ευρωπαίους πολίτες που θα εργαζόμαστε 40 με 80 ώρες την εβδομάδα, σε επισφαλείς συνθήκες, χωρίς κρατική προστασία, χωρίς καμιά εγγύηση σε πρόνοια και ασφάλιση. Θα εργαζόμαστε, ωστόσο όμως δεν θα κερδίζουμε όσα χρειάζονται για να ζήσουμε, ταυτόχρονα, κατακερματισμένοι εννοιολογικά, δεν συνάγουμε ενότητα σε τάξη και ούτε θα διεξάγουμε κοινό αγώνα για την υπεράσπιση της. Το ευρωπαϊκό παράδειγμα αλλά και κυρίως το ελληνικό με τον αποσπασματικό και συντεχνιακό χαρακτήρα των εργατικών κινητοποιήσεων και του ευτελούς ξεπουλημένου συνδικαλισμού είναι χαρακτηριστικό. Κάθε κινητοποίηση των εργαζομένων κάθε απεργία αντιμετωπίζεται από τους άλλους κλάδους εχθρικά. Η χειραγώγηση των ΜΜΕ και η καθεστωτική δημαγωγία έχει ριζώσει τόσο πολύ μέσα στο νοηματικό DNA της κοινωνίας όπου ανεξαρτήτως της αιτίας του κάθε εργατικού αγώνα,

αυτός θεωρείται από τους υπολοίπους ως «*ηθικά αντικοινωνική ενέργεια*»⁶. Οι φορτηγατζήδες εναντίων των αγροτών και αντίστροφα, οι έμποροι εναντίων των εργαζόμενων στα μέσα μεταφοράς, όλος ο κόσμος εναντίων των εργαζομένων στην καθαριότητα και ούτω καθ' εξής. Η κατάσταση αυτή έχει αφήσει την εργατική τάξη χωρίς καμία δυνατότητα άμυνας και το καθεστώς λειτουργεί ως οδοστρωτήρας. Τα επίσημα συνδικάτα είναι κατά γενική ομολογία αδιάφορα αν όχι συνένοχα σε αυτή την υπόθεση.

Σε αυτό το «μεταμοντέρνο» κοινωνικό περιβάλλον επενδύθηκε με την λογική του «*διαίρει και βασίλευε*» η νεοφιλελεύθερη μορφή της καπιταλιστικής επέλασης. Η κοινωνία, όμως, δεν είναι «*συνάθροιση ατομικτήτων*» ούτε, όσο και αν η καθεστωτική ιδεολογία του μεταμοντερνισμού θέλει να μας πείσει, αποτελούμε αποκομμένες προσωπικότητες. Πάντα στις κοινωνικοϊστορικές πραγματικότητες εντάσσονται τα άτομα που συνθέτουν το κοινωνικό σύνολο. Αν σήμερα επικρατεί η απουσία ταυτότητας στην εργασία δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση και το τέλος της κοινωνίας όπως ανάλογα δεν σήμαινε το τέλος της ιστορίας η πτώση του τείχους του Βερολίνου. Η ιστορία ενέχει ανάπτυξη, αμφισημίες, οπισθοδρομήσεις πάντα υπέρ ή κατά της μίας ή της άλλης τάξης στα πλαίσια του ανταγωνισμού εξουσίας μεταξύ τους. Σε κάθε ιστορική περίοδο μπορούμε να διαπιστώσουμε ποιες αλήθειες προάγουν το κοινό συμφέρον και ποιες το καταστρέφουν. Αν σήμερα αυτή η απουσία ενότητας της εργατικής τάξης ενισχύει την υπεροπλία του καπιταλισμού απέναντι στην εργασία, ταυτόχρονα εμπεριέχει και μια απελευθερωτική πλευρά. Αυτή της κριτικής στην ίδια την εργασία ως αξία. Τα συνθήματα της αριστεράς για «*δικαίωμα στην εργασία*», για «*ανάπτυξη και δουλειά*» για «*αυξήσεις στους μισθούς*» και «*δουλειά για όλους*» είναι συνθήματα επί και εντός του καπιταλισμού και όχι εναντίον του. Σε καμία περίπτωση η αντικαπιταλιστική αριστερά / συνδικαλισμός / αναρχικοί δεν επεξεργάστηκαν την κριτική στο περιεχόμενο της εργασίας: τι παράγει; για ποιον; τι σκοπούς; και τι οικολογικό ή κοινωνικό κόστος καταβάλλεται για αυτή; Η σημερινή κατάσταση με το αδιέξοδο της κρίσης, της ανάπτυξης και την οικολογική και κλιματολογική μετάλλαξη φέρνουν στο προσκήνιο την ανάγκη για επανανοηματοδότηση και κριτική, θέτουν ακόμα και το ερώτημα αν αξίζει πραγματικά να παραχθεί ένα προϊόν ή όχι. Σε αυτό τον προβληματισμό το κίνημα της αποανάπτυξης έχει να προσφέρει πολλά θετικά. Έτσι σήμερα

οφείλουμε να επανεξετάσουμε αν πρέπει να μεταφέρουμε αεροπορικούς πορτοκάλια από την Αργεντινή στην Ευρώπη (κατασπαταλώντας τόσο ενέργεια και κάνοντας τόσο ζημιά στην ατμόσφαιρα) ή αν πρέπει να δουλεύουν εργοστάσια που παράγουν χημικά ζιζανιοκτόνα και λιπάσματα ή αντί για όλα αυτά να δώσουμε βάρος στη τοπική και βιολογική γεωργία. Εδώ ανοίγουμε παρένθεση και υπενθυμίζουμε ότι ακριβώς αυτή την κριτική προάγουν οι πολίτες της Κερατέας στην αντίθεση τους να δεχθούν τα απορρίμματα της Αττικής λέγοντας δηλαδή ότι πρώτα πρέπει να εξετάσουμε τι και για ποιο λόγο παράγουμε ως κοινωνίες σήμερα τόσα σκουπίδια, και αν μπορούμε να τα διαχειριστούμε διαφορετικά, και μετά να ψάχνουμε να βρούμε κοινότητες-χωματερές, γιατί η επανανοηματοδότηση της αξίας της εργασίας σε συνδυασμό με την αίσθηση του ανήκειν σε μια γειτονιά, δήμο ή κοινότητα αποτελεί, αλλά και δημιουργεί καθώς δημιουργείται τη νέα ταυτότητα του συλλογικού ατόμου.

Αλλά για την ώρα ας μείνουμε στην περιγραφή της κονιορτοποίησης της εργασίας ως τάξη.

Διαίρει & βασίλευε

Η ιδεολογική επέλαση του νεοφιλελευθερισμού, αυτό που χαϊδευτικά του δόθηκε ως παρατσούκλι «Θατσερισμός», εφόρμησε στην χώρα μας πρώτα μέσα από μια συζήτηση για το πέρασμα από τον κρατικό παρεμβατισμό στην ελεύθερη αγορά (αποκρατικοποιήσεις περιόδου κυβέρνηση Μητσοτάκη 90-92) και κορυφώνεται στις μέρες μας με την πλήρη κατάργηση του χάρτη των εργασιακών δικαιωμάτων και κατακτήσεων, έτσι όπως διαμορφώθηκαν αυτά μέσα στον περασμένο αιώνα.

Ενδεικτικά να αναφέρουμε ότι η πρώτη φορά που χρησιμοποιήθηκε η έννοια της αποκρατικοποίησης ήταν στις προγραμματικές δηλώσεις που ανέγνωσε στη Βουλή στις 24 Απριλίου 1990 ο τότε πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Μητσοτάκης. Για την ιστορία αναφέρουμε ότι η πρώτη ιδιωτικοποίηση ήταν η περιπετειώδης αποκρατικοποίηση της Επιχείρησης Αστικών Συγκοινωνιών (ΕΑΣ) το 1991. Η πρώτη ουσιαστική ιδιωτικοποίηση ήταν η πώληση της Τράπεζας Πειραιώς σε Όμιλο Επενδυτών το 1991. Στόχος αυτής της πολιτικής ήταν η μείωση του κράτους-επιχειρηματία και η ανάδειξη του ιδιωτικού

κεφαλαίου σε τομείς δημόσιων αγαθών & υπηρεσιών όπως είναι η παιδεία, υγεία, μεταφορές, ενέργεια και νερό. Ο «δούρειος ίππος» αυτής της εκπόρθησης απροσπέλαστων για τα χρόνια του κρατικού παρεμβατισμού αγαθά αποτελούν οι «ευνοϊκές συνθήκες» εργασίας που επικρατούν στον δημόσιο τομέα. Οι 800.000 χιλιάδες εργαζόμενοι είτε μόνιμοι του δημοσίου, είτε αορίστου χρόνου, είτε με συμβάσεις, συλλήβδην έχουν χαρακτηριστεί από το πολιτικό κατεστημένο και τα ΜΜΕ ως «μισθολογικά ρετιρέ» («κοπρίτες» κατά τον κ. Πάγκαλο). Η υπαρκτή και άλλες φορές πλαστή διάκριση των μισθολογικών και των εργασιακών διαφορών μεταξύ ιδιωτικού και δημοσίου τομέα έθρεψε όλα αυτά τα χρόνια το μύθο που προετοίμασε το έδαφος της πλήρους κατάργησης δικαιωμάτων όπως ο αξιοπρεπής μισθός, η μονιμότητα, ή η ασφάλιση. Ακόμα και το ίδιο το «δικαίωμα» στην εργασία αίρεται μπροστά στον «εξορθολογισμό» που επιβάλλει η Τρόικα. Τη σειρά ακολουθεί αμαχητί και ο ιδιωτικός τομέας (κατάργηση συλλογικών συμβάσεων, κατάργηση περιορισμού απολύσεων, ασφαλιστικό, κατάργηση δώρου κ.α.).

Το μνημόνιο υπογράφηκε τον Απρίλιο. Στους λίγους μήνες που ακολούθησαν η αγριότητα των μέτρων που έχουν εφαρμοστεί έχουν δείξει ξεκάθαρα ότι η όλη ιστορία περί κρίσης αποτελεί τίποτα άλλο παρά την αφορμή για την επίτευξη των ευσεβών πόθων και τις βαθύτερες επιδιώξεις του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης που έρχεται σε πλήρη ταύτιση με τα αγγλοσαξονικά οικονομικά επιτελεία και το ΔΝΤ. Πρόκειται για τυπικές διαδικασίες ανασυγκρότησης ενός εθνικού καπιταλισμού με τη χρήση και υπερεθνικών διαδικασιών που η νεοφιλελεύθερη δεξιά των Θάτσερ και Ρέιγκαν επεδίωξαν να παρουσιάσουν ως μεταρρυθμίσεις, ακόμα και ως συντηρητική επανάσταση. Με απλά λόγια αυτό που γίνεται εν ονόματι της κρίσης και του ΔΝΤ δεν είναι άλλο παρά «μια μεγάλη ανακατανομή εισοδήματος εις βάρος της μισθωτής εργασίας και μια μεγάλη μετατόπιση ισχύος στο εσωτερικό της χώρας» για πολιτική που ασκείται σήμερα δεν αποσκοπεί στο να μας πιούνε το αίμα από εκδικητικότητα και μόνο. Μια τέτοια θέση είναι και απλή και απλοϊκή. Οι μισθοί και οι συντάξεις είναι ψίχουλα γι' αυτούς που τυπώνουν το χρήμα. Σήμερα συμβαίνει μια ενδοκαπιταλιστική άγρια σύγκρουση για την υποβάθμιση του κόστους εργασίας τόσο μεταξύ των δυτικών όσο και μεταξύ δύσης και ανατολής. Στον καπιταλισμό υπάρχουν εύθραυστες ισορροπίες: ούτε απόλυτες ταξικές συμμαχίες μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων ούτε παντοτινές

συγκρούσεις. Είναι αδύνατο να θεωρούμε ότι έχει κανείς -εκτός από 'μας- τα ψίχουλα των μισθών μας ανάγκη. Έχουν όμως ανάγκη από πεινασμένους που κυριολεκτικά για ένα κομμάτι ψωμί θα προσκυνάνε. Δημιουργούν τον ανθρωπολογικό τύπο του σκλάβου. Το καθεστώς του δυτικού κόσμου δεν έχει έλλειμμα χρημάτων αλλά σκλάβων. Είτε αποσκοπείται εσκεμμένα, είτε όχι, υφίσταται από τη νεοφιλελεύθερη αυτή πολιτική η «φυσικοποίηση»¹⁰ των κοινωνικών σχέσεων. Η κρίση αντιμετωπίζεται όπως ο τυφώνας Κατρίνα. Δυνάμεις αλλότριες της συνηθισμένης ζωής επεμβαίνουν και καταστρέφουν. Ακόμα και η υπόθεση ότι την κρίση επιβάλλουν οι αντιδραστικοί πολιτικοί, τείνει να εξηγήει τη συμπεριφορά αυτών των πολιτικών με όρους που θα εξηγούσε τη συμπεριφορά ενός άγριου ζώου στη ζούγκλα. Γίνεται πολύ επίκαιρη η «Διαλεκτική του Διαφωτισμού» των Αντόρνο και Χορκχάιμερ. Εκεί αυτοί τόνιζαν ότι όσο η κοινωνία αντιμετωπίζει τη φύση μυθικά ως ένα άγριο βασίλειο που πρέπει να τιθασευτεί και να κυριαρχηθεί, τόσο αυτή η μυθολογία πνίγει και τις κοινωνικές σχέσεις, οι οποίες αποκτούν παρόμοια χαρακτηριστικά. Η ιεραρχία επί της φύσης προϋποθέτει την ιεραρχία μεταξύ ανθρώπων, και το ανάποδο. Βλέπαμε τόσο ωμά τη φύση, αποκλειστικά ως πόρο προς εκμετάλλευση. Η μοίρα όλων μας με τα νέα μέτρα τείνει όλο και πιο πολύ προς τα εκεί [ακόμα βέβαια και φαινόμενα όπως ο τυφώνας Κατρίνα δεν είναι «φυσικά» ως προς την καταστροφικότητα τους – μπορούμε να διαπιστώσουμε εύκολα ότι τα φτωχά στρώματα υπέστησαν τις καταστροφές και όχι τα πλουσιότερα].

Ο Μαρξ είπε ότι όλη η ιστορία είναι ιστορία ταξικών αγώνων. Ανέλυε τον καπιταλισμό αλλά έλεγε ότι ο κομμουνισμός θα τερματίσει όχι απλά τον καπιταλισμό αλλά σύσσωμη την προϊστορία. Ως ένα συγκεκριμένο ιστορικό σύστημα ο καπιταλισμός τείνει να διαλύσει την ίδια την ιστορία (ως πεδίο συλλογικής καινοτομίας) και την ίδια την κοινωνία. Έννοιες όπως πολίτης, δικαιώματα, δημοκρατία, φύση, διαφαίνονται πολύ αόριστες πλέον στους νέους καιρούς που εισερχόμαστε. Ο ίδιος ο καπιταλισμός ρίχνει την ιστορία στην προϊστορία και βαρβαρότητα. Τα χρόνια που έρχονται θα έχουν την εικόνα του *homo horribilis* κατά τους χαρακτηρισμούς των παλαιότερων για τα «έτη του τρόμου» τις εποχές μεγάλης εξαχρείωσης. Μοιάζει παράδοξο αλλά η πιο αυστηρή ανάγνωση του καπιταλισμού, με μαρξιστικούς μάλιστα όρους, καθιστά επίκαιρο τον αγώνα για δημοκρατία και ελευθερία (και όχι

π.χ. για τη δικτατορία του προλεταριάτου).

Βέβαια, η ανάλυση του καπιταλισμού με όρους νεοφιλελευθερισμού είναι μονάχα μία επιφανειακή πλευρά της πραγματικότητας. Πίσω απ' αυτήν, καταλαβαίνουμε ότι ο νεοφιλελευθερισμός ήταν μια προσπάθεια αντιμετώπισης της κρίσης του καπιταλισμού με τους δικούς του όρους. Σήμερα δεν τερματίζεται ο νεοφιλελευθερισμός αλλά συνεχίζεται με νέα μέσα. Όπως ο νεοφιλελευθερισμός δεν ήταν το τέλος του «κοινωνικού κράτους» αλλά η συνέχιση του αστικού κράτους με άλλα μέσα. Ο καπιταλισμός είναι μια μόνιμη κρίση. Αυτό που φαίνεται ως «πολιτικές επιλογές» των κυβερνώντων είναι η υπαγωγή τους στις αναγκαιότητες που φέρνει μπροστά τους η ανάπτυξη του κεφαλαίου. Η χειρότερη εξέλιξη σχετικά με την κρίση θα ήταν η ψευδαίσθηση ότι αποκαλύφθηκαν πλέον οι καπιταλιστικές δομές και είμαστε σε θέση πια να τις διαχειριστούμε ορθολογικά χωρίς να μεταβούμε σε μια ελευθεριακή δημοκρατική κοινωνία πέρα από τον καπιταλισμό.

Το συλλογικό άτομο

Θα μπορούσαμε λοιπόν να πούμε, και δεν θα ήταν καθόλου υπερβολή, πως επιβάλει το καθεστώς μια κοινωνική ανατροπή από τα «πάνω» και σε αυτή τη νέα πραγματικότητα δεν θίγονται απλά και μόνο οι «μισθοί» της εργατικής τάξης αλλά οι κοινωνίες στην ολότητα τους μέχρι τον πυρήνα αυτών που είναι η κοινότητα, η γειτονιά, η οικογένεια. Αυτός ο δημόσιος χώρος του δήμου, αποτέλεσε ούτως η άλλως το θέατρο των πιο σημαντικών αντιστάσεων που έχει να επιδείξει η ελληνική κοινωνία τα τελευταία χρόνια και επανέρχεται στο προσκήνιο ως ο χώρος επαναοικειοποίησης της πολιτικής ταυτότητας και αντίστασης στη κρίση που επιβάλει ο καπιταλισμός.

Από τον ξεσηκωμό της Χανιώτικης κοινωνίας το 1992 με καταλήψεις δημοσίων κτιρίων και πυρπόληση της Νομαρχίας και τον αγώνα των κατοίκων Αραβησού ενάντια στην ερημοποίηση των πηγών τους από τον ΟΥΘ το 1989 στη Θεσσαλονίκη, μέχρι τον αγώνα ενάντια στα εργοστάσια εξόρυξης χρυσού το 1995 στην Ολυμπιάδα Χαλκιδικής, στη Μεσοχώρα ενάντια στο Φράγμα Αχελώου, στο πανελλαδικό κίνημα ενάντια στα εργοστάσια λιθάνθρακα, τους δεκάδες αγώνες στο άστυ και τις γειτονιές για τα πάρκα και ενάντια στις κεραίες κινητής τηλεφωνίας, και τώρα στον αγώνα ενάντια στα ΧΥΤΑ στη

Μεσοραχιά Λευκίμης, αλλά και στο Ελληνικό, τη Φυλή, το Γραμματικό και σήμερα την Κερατέα όλοι οι αγώνες αυτοί, πέρα από τις ιδιαιτερότητες τους, έχουν κάθε φορά κάποια συγκεκριμένα ανάλογα και κοινά χαρακτηριστικά να επιδείξουν.

[Α] ΜΑΖΙΚΟΤΗΤΑ Το πλήθος εξεγείρεται στην κυριολεξία με λαϊκό ξεσηκωμό που συμπαρασύρει ιερείς, κοινοτάρχες, δημάρχους και νωματάρχες στην δυναμική του, επιβάλλοντας τους την ατζέντα του αγώνα και όχι το αντίθετο. Το πλήθος με την έννοια της ανώνυμης μάζας που μετατρέπεται σε λαό με την έννοια του πολιτικού όρου.

[Β] ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ Νέες σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ των ανθρώπων από μικρά παιδιά μέχρι ηλικιωμένους που πέρα από διαχωρισμούς και διακρίσεις αντιλαμβάνονται ως κοινό γνώρισμα μεταξύ τους ότι μοιράζονται τον ίδιο τόπο, την ίδια γειτονιά (σε καμία από τις περιπτώσεις αυτές δεν ευδοκίμησαν ρατσιστικές συμπεριφορές το αντίθετο οι μετανάστες συμμετείχαν εξίσου στους αγώνες αυτούς). Η ταυτότητα γύρω από το πόσο μας πλήττουν οι ευρύτεροι ιεραρχικοί θεσμοί καθώς σπάει μία ταυτότητα συμβατή με την ιεραρχία και την ετερονομία και διεκδικεί μια άλλη ταυτότητα μη συμβατή με τα χαρακτηριστικά του καθεστώτος εξουσίας.

[Γ] ΑΝΤΙΚΡΑΤΙΣΜΟΣ Η απόρριψη και η δυσμενής στάση τόσο απέναντι στο πολιτικό κατεστημένο (που φιλοδόξει να μεσολαβήσει - περίπτωση της αριστεράς) όσο και στην ολομέτωπη αντιπαράθεση με την καταστολή που έφθασε μέχρι έντονης μορφής συγκρούσεις με τα ΜΑΤ και έχει καταγραφεί σε όλες τις περιπτώσεις από τις πιο δυναμικές στα χρονικά της λεγόμενης «μεταπολίτευσης».

[Δ] ΑΜΕΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Η νέα πολιτική ταυτότητα, καθώς, σχεδόν αυθόρμητα, η λαϊκή συνέλευση γίνεται το όργανο αποφάσεων για τις κινητοποιήσεις και η άμεση δημοκρατία παίρνει μορφή και σχήμα στο πεδίο όπου της ανήκει δικαιοματικά, στο δῆμο των πολιτών.

Η ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ
ΚΑΙ ΠΩΣ ΓΕΝΝΙΕΤΑΙ Η ΑΜΕΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΔΑΚΡΥΓΟΝΑ.
ΜΠΑΤΣΟΙ - ΓΟΥΡΟΥΝΙΑ - ΚΕΡΑΤΑΔΕΣ!

Όλα ξεκίνησαν στις 10 Δεκεμβρίου, όταν δυνάμεις των ΜΑΤ εισέβαλλαν στις 03:30 το πρωί στο χώρο που έχει αποφασιστεί ότι θα κατασκευαστεί ο ένας από τους τρεις ΧΥΤΑ της Αττικής. Ενώ ο δήμος και η επιτροπή κατοίκων της περιοχής είχαν προσβάλλει τη διαδικασία στο ΣτΕ και εκκρεμούσαν δίκες, 22 διμοιρίες, 700 περίπου πάνοπλοι αστυνομικοί, κουβαλώντας τέσσερα μηχανήματα - χωρίς πινακίδες - της κοινοπραξίας στην οποία ανατέθηκε το έργο, εισβάλλουν και τα εγκαθιστούν στο χώρο. Από τότε, η παρουσία της αστυνομίας στην Κερατέα είναι συνεχής και καθημερινή. “Δε φανταζόμασταν ποτέ ότι η αστυνομία παίζει τόσο βρώμικα παιχνίδια” είπαν κάποιοι κάτοικοι για το ρόλο και τις τακτικές της αστυνομίας στην όλη υπόθεση. Οι δυνάμεις των ΜΑΤ χρησιμοποιήθηκαν από το κράτος ως μπράβοι της εργολαβικής εταιρίας. Για εβδομάδες είχαν καταλάβει με τις αστυνομικές δυνάμεις μία περιοχή του Δήμου Κερατέας πάνω από 8000 στρέμματα (η επίμαχη είναι 540 στρέμματα). Απέκλεισαν την πρόσβαση στις καλλιέργειες, τα κτήματα και τα σπίτια. Η ίδια η Κερατέα, όπως και στην περίπτωση της Λευκίμμης, αντιμετωπίστηκε ως πόλη υπό κατοχή. Στα μπλόκα της Κερατέας τα ΜΑΤ, όπως οι στρατοί κατοχής, χρησιμοποίησαν όλα τα μέσα, ενώ δοκιμάστηκαν νέα όπλα. Εκτόξευση νερού (γνωστό και ως «αύρα»), πλαστικές σφαίρες, χημικά, φωτοβολίδες κρότου λάμψης πάνω στους κατοίκους της περιοχής ακόμα και βολές δακρυγόνων σε ευθεία βολή με σοβαρό τραυματισμό ενός ανήλικου²², όπλα προτεταμένα έτοιμα να πυροβολήσουν, ελικόπτερα με θερμική κάμερα, και χρήση του τρομονόμου και του κουκουλονόμου ακόμη και σε μαθητές για κατοχή εκρηκτικών, σύσταση συμμορίας και για απόκρυψη χαρακτηριστικών επειδή φορούσαν κασκόλ! Ενώ επιδρομή των ΜΑΤ στη Κερατέα είχε ως αποτέλεσμα τον βανδαλισμό 30 αυτοκινήτων από αστυνομικούς! Και την ασφυξία όλου του πληθυσμού από τις τεράστιες ποσότητες δηλητηριωδών αερίων που επέφεραν και το τραγικό γεγονός της 9/2. Αργά το βράδυ της Παρασκευής 14 Ιανουαρίου δεκάδες κάτοικοι κατάφεραν να περάσουν στην φυλαγμένη περιοχή κοντά στα μηχανήματα του εργολάβου. Οι αστυνομικές δυνάμεις εκεί αιφνιδιάστηκαν με αποτέλεσμα να τραβηχτεί μέχρι και όπλο, το

αποτέλεσμα πάντως μετά την αποχώρηση των κατοίκων ήταν τα μηχανήματα του εργολάβου να βρίσκονται σε αχρηστία. Το αξιοπερίεργο είναι επίσης ότι, ενώ υπήρξε δικαστική απόφαση προσωρινής ισχύος που διατάσσει την παύση των εργασιών για την κατασκευή του ΧΥΤΑ μέχρι την οριστική εκδίκαση της υπόθεσης, απόφαση καταπέλτη εναντίων των εργολάβων εξέδωσε το ειρηνοδικείο Λαυρίου στις 29/12/2010, στην οποία αναγνώρισε το δίκιο των κατοίκων και του Δήμου και απαγόρευσε την έναρξη οποιασδήποτε εργασίας στην επίμαχη περιοχή μέχρι την οριστική απόφαση. Ωστόσο ο επικεφαλής των αστυνομικών δυνάμεων δήλωσε στους κατοίκους ότι, αν ΔΕΝ λάβει πολιτική εντολή, δεν πρόκειται να αποχωρήσουν οι δυνάμεις των ΜΑΤ. Όλη αυτή η πολεμική κατάσταση για την οποία ευθύνεται και προκάλεσε μόνο το κράτος είχε το αντίθετο αποτέλεσμα από αυτό που επεδίωκε στην αρχή. Αντί να επιβληθεί η καταστολή, διαμορφώθηκαν συνειδήσεις εξέγερσης και αντίστασης σε ένα ολόκληρο πληθυσμό που μέχρι πρότινος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως «συντηρητικός». Χαρακτηριστική φράση κατοίκου: *«βλέπαμε στην τηλεόραση που σας χτυπούσαν (τα ΜΑΤ) στην Αθήνα και λέγαμε δεν μπορεί, κάποιο δίκιο θα έχουν που τους χτυπάνε. Τώρα καταλαβαίνουμε πόσο άδικο ήταν»*. Οι συγκρούσεις των κατοίκων με τα ΜΑΤ προκάλεσαν την Ομοσπονδία Αστυνομικών να ζητήσει με έγγραφό της από την περιφέρεια Αττικής να παρέμβει για να σταματήσει *«η συγκρουσιακή κατάσταση της τοπικής κοινωνίας και των δυνάμεων της Ελληνικής Αστυνομίας, όχι μόνο διότι υπονομεύεται η έννομη τάξη, αλλά και διότι η καθημερινή εξοντωτική απασχόληση 300 και πλέον αστυνομικών, αποβαίνει πέραν των άλλων εις βάρος της αστυνόμευσης του Δεκανοπεδίου Αττικής, αλλά και άλλων περιοχών της χώρας, από τις οποίες ζητούνται ενισχύσεις»*¹³ υπάρχει πιο άμεσος τρόπος από την ανακοίνωση αυτή για να διαπιστωθεί η αποτυχία του αστυνομικού καθεστώτος που επιχειρήθηκε να επιβληθεί στην Κερατέα. Στην ανακοίνωση της η ΠΟΑΣΥ μεταξύ άλλων ζητά και *«να σταματήσει το φαινόμενο να μετατρέπεται ο Έλληνας αστυνομικός σε σάκο του μπόξ για την εκτόνωση και μόνο των όποιων διαμαρτυριών»*.

Νέες σχέσεις – νέες δομές

Η μορφή οργάνωσης του αγώνα που υιοθετήθηκε είναι η ίδια δομή των συντονιστικών επιτροπών που ακολουθείται τις περισσότερες φορές σε λαϊκούς, τοπικούς και εργατικούς αγώνες. Στην περίπτωση του Οβριοκάστρου λειτούργησαν δύο, αυτή της Κερατέας και αυτή του Λαυρίου. Παρόλο που η δομή των συντονιστικών είναι πιο «ανοιχτή» –καθώς δεν είναι θεσπισμένη από το κράτος, αλλά από τους ίδιους τους πολίτες- διαδικασία από αυτή της εκπροσώπησης των κατοίκων από δημάρχους και άλλους τοπικούς άρχοντες, εντούτοις δεν παύει να αποτελεί μια δομή ιεράρχησης και κάθετης οργάνωσης. Η αλήθεια είναι ότι ο ανοικτός αυτός χαρακτήρας των συντονιστικών, καθώς δεν προϋποθέτει κάποιο αξίωμα αλλά την ελεύθερη βούληση των συμμετεχόντων, επιτρέπει σε όποιον πολίτη το θελήσει, να είναι παρών στις διαδικασίες και τις αποφάσεις, καθιστώντας έτσι δυνατή και την αναβάθμιση των συντονιστικών σε αμεσοδημοκρατικές συνελεύσεις. Αν δεν υπάρξει όμως το βήμα αυτό, διακινδυνεύει η κουλτούρα της ανάθεσης των αποφάσεων σε «άλλους» και η μη συμμετοχή των πολιτών. Με αυτό το σκεπτικό λοιπόν διακρίνουμε ως θετικό βήμα τη δημιουργία των συντονιστικών αφού αποτελούν θεσμό μέσα από τους πολίτες και όχι από το κράτος, αλλά μόνο με τη δημιουργία ανοιχτών λαϊκών και αμεσοδημοκρατικών συνελεύσεων δημιουργείται η πραγματική ρήξη θεσμών και συνειδήσεων. Στην περίπτωση της Κερατέας, τη δομή της λαϊκής συνέλευσης την αντικατέστησαν τα πηγαδάκια στα μπλόκα και στο «Αγωνιστικό Πολιτιστικό Στέκι – Το Άπαρτο Κάστρο», το πρόχειρο κτίσμα που είχε στηθεί στα μπλόκα και είχε συμβολικό αριθμό αδειάς: 11/12/10. Αυτό είναι επίσης ένα πολύ θετικό σημείο. Ο δημόσιος διάλογος που υπάρχει μεταξύ των ανθρώπων την ώρα της δράσης και του αγώνα είναι στοιχεία άμεσης δημοκρατίας και αυτοοργάνωσης που χαράζουν ανεξίτηλα την συμβολή τους στην κοινωνική συνείδηση. Εδώ αναγνωρίζουμε ότι έχει τη σημασία του και η συμβολή των προσώπων αυτών που θα σηκώσουν το βάρος της πρότασης στην τοπική κοινωνία για την δημιουργία της συνέλευσης άμεσης δημοκρατίας. Αναγνωρίζουμε λοιπόν τη σημασία του ρόλου της «πρωτοπορίας» των ατόμων με αμεσοδημοκρατικές προτάσεις που θα πρέπει να δηλώσουν το παρόν στον αγώνα με ανιδιοτέλεια και ειλικρινή στάση, λαμβάνοντας τις ανάλογες πρωτοβουλίες κατά την επαναστατική στιγμή.

Το παράδοξο της Κερατέας

Σήμερα στην Κερατέα φαίνεται πως βιώνουμε πέρα από την σύγκρουση της τοπικής κοινότητας με τον κατασταλτικό μηχανισμό του κράτους, και μια σύγκρουση πολιτισμών: την σύγκρουση του πολιτισμού με το Υπουργείο Πολιτισμού (εφεξής ΥΠ.ΠΟ.), σε σημείο που να συνιστά βλασφημία η ταύτιση του πολιτισμού με τον Πολιτισμό όταν αυτός συνοδεύεται από διαφόρους προσδιορισμούς όπως: Υπουργείο, Υπηρεσία, Γενική Γραμματεία, Παγκόσμιος Οργανισμός κ.ά. Το παράδοξο του ιστορικού αυτής της σύγκρουσης, είναι πως προέκυψε μέσα από τις ίδιες τις αντιφάσεις των αποφάσεων του ΥΠ.ΠΟ., το οποίο καλείται ταυτοχρόνως να προστατέψει μια τοποθεσία με συγκεκριμένη σημασία και να την καταστρέψει. Ας εξετάσουμε αναλυτικά το ζήτημα:

- Ο αρχαιολογικός χώρος του Οβριόκαστρου κηρύχθηκε Α' Ζώνη απολύτου προστασίας λόγω αρχαιολογικού ενδιαφέροντος (ΦΕΚ 1070/29.12.1995) με υπογραφή τού τότε υπουργού Πολιτισμού Θάνου Μικρούτσικου.
- Την ημέρα (29.12.1995) δημοσίευσης του ΦΕΚ, με έγγραφο του ΕΣΔΚΝΑ (Ενιαίος Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής), υποδεικνύεται ως χώρος για ίδρυση ΧΥΤΑ.
- Τα επόμενα χρόνια το ΥΠ.ΠΟ. πιέζει για να μη γίνει ο αρχαιολογικός χώρος ΧΥΤΑ... Με δύο διαδοχικά έγγραφά του απαγορεύεται η ίδρυση ΧΥΤΑ σ' αυτόν τον χώρο (2676/6.6.1996, 1867/17.4.1997).
- Μερικά χρόνια αργότερα, ενώ οι κάτοικοι βρίσκονται σε συνεχείς κινητοποιήσεις, με νέο έγγραφο, το οποίο υπογράφει ο ίδιος προϊστάμενος (7095/3.10.2003), επιτρέπεται!
- Το χειρότερο ήλθε λίγο αργότερα, όταν οι μελετητές και το ΥΠΕΧΩΔΕ κατάλαβαν το σφάλμα τους. Ωστόσο δεν άλλαξαν τα σχέδιά τους, ως όφειλαν, αλλά το όνομα του αρχαιολογικού χώρου, για να μπερδέψουν τα πράγματα, και έτσι αντί για Οβριόκαστρο χρησιμοποίησαν το όνομα του διπλανού λόφου Βραγόνι για τον ίδιο ακριβώς χώρο!¹⁴

Βέβαια πλην της αναγνώρισης της ευρύτερης περιοχής ως προστατευόμενης εξαιτίας αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, λόγω ύπαρξης στοών (τα λεγόμενα Αργυρεία) από τους αρχαίους χρόνους το ζήτημα που προκύπτει έχει πολιτικές προεκτάσεις, ή μάλλον είναι κατά κύριο λόγο πολιτικό. Δεν πρόκειται απλώς για τυχαίες αποφάσεις του ΥΠ.ΠΟ. από ανθρώπους που «δεν ήξεραν», αλλά για καθαρά μεθοδευμένες αποφάσεις με συμφεροντολογικό χαρακτήρα: την εξυπηρέτηση των εργολάβων για την οικοδόμηση του ΧΥΤΑ. Ο χώρος έπαψε να θεωρείται αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, ακριβώς γιατί στην Κερατέα πρέπει να κατασκευαστεί ΧΥΤΑ, επομένως δεν πρόκειται για μια τυχαιότητα στην ανατροπή των υποδείξεων. Η όλη συζήτηση για οι ΧΥΤΑ περιέχει μια βασική αντίφαση η οποία περικλείεται στο εξής παράδοξο.

Γιατί το κράτος επιμένει σε μια τεχνική διαχείρισης των απορριμμάτων, ενώ παράλληλα είναι υποχρεωμένο από τις οδηγίες-πλαίσιο 2004/12 και 99/31 της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁵ αλλάξει σχεδιασμό μέχρι την 31/12/2011 από την κατεύθυνση των χωματερών που χρησιμοποιούνται σήμερα κατά κόρον είτε αυτές είναι ΧΑΔΑ (Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων), είτε ΧΥΤΑ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων), είτε ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων) σε αυτή της «κοινωνίας της ανακύκλωσης», που είναι και η Οδηγία¹⁶ της ΕΕ και αφορά τη διαχείριση των αστικών απορριμμάτων στα ελάχιστα ποσοστά από 15% έως 60% από το συνολικό μέγεθος απορριμμάτων για την ανάκτηση ανακυκλώσιμων υλικών από χαρτί, πλαστικά, μέταλλα και γυαλί; Οι ΧΥΤΑ αποδεδειγμένα είναι καταστροφικοί για το περιβάλλον λόγω της χρήσης θερμικών μεθόδων επεξεργασίας με τοξικά αέρια και στέρεα υπολείμματα, εναλλακτικά η αερόβια επεξεργασία σε συνδυασμό με ανάκτηση ανακυκλώσιμων υλικών και η κομποστοποίηση των οργανικών αποτελεί την πιο φιλική προς το περιβάλλον διαδικασία. Η Οδηγία της ΕΕ μειώνει βαθμιαία από το 2011 μέχρι το 2020 στο 35% το σύνολο των απορριμμάτων από αυτό που τοποθετείται σήμερα στις χωματερές (ΧΥΤΑ), ενώ από την ίδια ημερομηνία επιβάλλει πρόστιμα για την συνέχιση της λειτουργίας των ΧΑΔΑ.

Εδώ να αναφέρουμε ότι μόνο για την περίπτωση της κεντρικής Θεσσαλονίκης (670.000 πληθυσμός) το χαρτί και το πλαστικό αποτελεί το 84% του αστικού απορρίμματος και όλο αυτό το μέγεθος καταλήγει σε ΧΥΤΑ καθώς δεν γίνεται καμία επεξεργασία ανακύκλωσης και οι κάδοι ανακύκλωσης (οι χρωματιστοί κάδοι) αποτελούν περισσότερο διακοσμητικό στοιχείο του

δήμου Θεσσαλονίκης, παρά κάδους διαλογής στην πηγή όπως ισχυρίζεται το πρόγραμμα ανακύκλωσης του δήμου. Στο σύνολο της χώρας το ποσοστό που γίνεται η ανακύκλωση σήμερα είναι το 2%, ενώ, όπως αναφέρθηκε ήδη, με βάση την οδηγία της ΕΕ το ελάχιστο όριο που πρέπει να φτάσει είναι το 50%¹⁷

Από τη μια, το κράτος παραβιάζει την ΕΕ και χρησιμοποιεί τις κατασταλτικές δυνάμεις των ΜΑΤ για να επιβάλει μια τεχνική σε κοινότητες όπως η Λευκίμη, το Γραμματικό και η Κερατέα, που παρ'όλες τις δήθεν περιβαλλοντικές μελέτες του Υπουργείου, έχουν αποδειχθεί ότι είναι καταστροφικές για το περιβάλλον την υγεία των κατοίκων και των κοινοτήτων δημιουργώντας τοξικές αέριες εκπομπές και στερεά απόβλητα τόσο στο γύρω περιβάλλον όσο και στον υδροφόρο ορίζοντα και όπως στην περίπτωση του Γραμματικού ακόμα και στην παραθαλάσσια περιοχή. Και από την άλλη, οι κάτοικοι των περιοχών αυτών εξωθούνται σε εξεγέρσεις για να διεκδικήσουν το αυτονόητο και αντιμετωπίζονται από τα ΜΑΤ ως περιοχές υπό «στρατιωτικό νόμο». Όλα αυτά γιατί στην ουσία διεκδικούν τελικά το «νόμιμο» σε σχέση με τις επιστημονικές ομολογίες περί ορθολογικού σχεδιασμού και τις οδηγίες της ΕΕ. Σχήμα οξύμωρο το οποίο μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι νόμος και πολιτεία λειτουργούν ως υπάλληλοι μιας οικονομικής ελίτ που εκλαμβάνει ως «ορθολογικό» την μεγιστοποίηση του κέρδους. Η δράση των εισαγγελικών αρχών και των δυνάμεων καταστολής, υπακούουν στα συμφέροντα της εργολαβικής εταιρίας που έχει αναλάβει την κατασκευή του ΧΥΤΑ στην Κερατέα, τον αποκαλούμενο ειρωνικά «εθνικό εργολάβο» Μπόμπολα παρά σε κάποιο κοινοτικό νόμο της ΕΕ, την οποία όμως επικαλούνται όταν πρόκειται να επιβάλλουν αντεργατικά ή άλλα μέτρα.

Με τη δημιουργία ΧΥΤΑ είναι προδιαγεγραμμένη η περιβαλλοντική καταστροφή ακόμα και μετά το πέρας της λειτουργίας του ΧΥΤΑ (γιατί οι συγκεκριμένοι χώροι είναι και συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας)¹⁸ βιοαέριο που παράγεται από τον ΧΥΤΑ, μπορεί να οδηγήσει σε καταστροφικές συνέπειες για μια περιοχή, όπως πυρκαγιά, κάποια έκρηξη, συνεισφορά στο φαινόμενο του θερμοκηπίου. Η τεχνική σύστασης του ΧΥΤΑ, δεν αφήνει περιθώρια για καινοτόμες και οικολογικές μεθόδους. Και είναι σαφές πως η «ορθολογικότητα» τέτοιων αποφάσεων περιορίζεται μόνο στο επίπεδο της εξυπηρέτησης ιδιωτικών οικονομικών συμφερόντων, και όχι για μια οικολογική διαχείριση των απορριμμάτων.

Μονάδες επεξεργασίας και διαλογής προς ανακύκλωση υπάρχουν αυτή τη στιγμή μόνο δύο στην Ελλάδα (Λιόσια-Χανιά). Η επιμονή του κράτους στους ΧΥΤΑ δεν έρχεται μόνο σε αντίθεση με τις τοπικές κοινωνίες και τις οδηγίες της ΕΕ αλλά αποδεικνύεται και αντιοικονομική επιλογή που έρχεται σε αντίθεση με την επιστημονική κοινότητα η οποία υποδεικνύει την δυνατότητα της ύπαρξης και λειτουργίας (εφόσον αλλάξει ο εθνικός σχεδιασμός) τεσσάρων το πολύ οχτώ ΧΥΤΑ για όλη την Ελλάδα σε αντίθεση με τους πολυπληθείς που λειτουργούν σήμερα.

Από την κοινωνία της κατανάλωσης στην κοινωνία της ανακύκλωσης

Προβληματίζει πάντα το ερώτημα αν μία οικολογική κοινωνία μπορεί να αναπτυχθεί και να υπάρξει μέσα στα πλαίσια του έθνους-κράτους και του καπιταλισμού ή αυτό θα γίνει μόνο με το ξεπέρασμά του. Και δεν μιλάμε εδώ απλά για την «πράσινη ανάπτυξη», αυτή περίτρανα έχει αποδειχθεί ότι πρόκειται για μια προσπάθεια εξαπάτησης της κοινωνίας και συγκάλυψης από τη μεριά του καθεστώτος του οικολογικού εγκλήματος που διαπράττει με στόχο να περιορίσει την κριτική σε βάρος του σε «οικολογικούς λαμπτήρες» και να προωθήσει μέσω του επιστημονισμού τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας και των πυρηνικών αντιδραστήρων ως οικολογικούς!

Η «μονομερής» ενασχόληση με το οικολογικό ζήτημα, όπως έχει υιοθετηθεί από τα πράσινα κόμματα, αποτελεί στην καλύτερη των περιπτώσεων «ασπρίνη» στο πρόβλημα καθώς περιορίζει την οικολογική δράση στο επίπεδο της «φιλανθρωπίας», η οποία σε ρόλο «νοσοκόμου» τρέχει να περιθάλλει τις πληγές που ανοίγει το καπιταλιστικό σύστημα σε ένα ατέρμονο κύκλο «ράβε - ξήλωνε».

Το οικολογικό ζήτημα είναι ισότιμο σε προτεραιότητα με το πολιτικό και αποτελεί προϋπόθεση για την κοινωνική χειραφέτηση και αυτονομία. Ο Άνθρωπος ποτέ δεν θα δημιουργήσει μια κοινωνία ελευθερίας και ισότητας όσο συνεχίζει να αντιλαμβάνεται τη Φύση υπό το πρίσμα του ανθρωποκεντρισμού, ο οποίος ερμηνεύει τον κόσμο ως «φτιαγμένο» για ανθρώπινη χρήση. Είναι πεποίθησή μας πως όλα τα οικολογικά προβλήματα ανάγονται σε κοινωνικά προβλήματα. Η ιδέα της «κυριαρχίας» επί της Φύσης, και όλα τα οικολογικά

ζητήματα που συνδέονται μ' αυτή, πηγάζουν από τον τρόπο που οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλο μέσω της κυριαρχικής νοοτροπίας και των ταξικών και ιεραρχικών θεσμών. Αυτό αναδεικνύεται ιδιαίτερα στην περίπτωση των σκουπιδιών που παράγουμε. Όλες οι τεχνικές λύσεις που προτείνονται όσο οικολογικές και χρήσιμες και αν είναι δεν θα μπορέσουν ποτέ να επιλύσουν το πρόβλημα της διαχείρισης των απορριμμάτων γιατί ακριβώς η καρδιά του προβλήματος δεν βρίσκεται στην τεχνική διαχείριση του αλλά στην ίδια τη δομή και τη νοοτροπία του καταναλωτισμού ως κοινωνικού προτύπου ζωής που παράγει και αναγάγει άχρηστα αντικείμενα σε αγαθά. Το σύστημα της αγοράς παράγει σκουπίδια ακριβώς για να μπορεί να τα πουλάει. Αγοράζουμε και πετάμε κάθε χρόνο αντικείμενα χρήσης ή ρουχισμό ή έπιπλα γιατί «πέρασε» η μόδα τους, «κυκλοφόρησαν» στην αγορά νέα μοντέλα η απλά γιατί υπακούμε στην εντολή της διαφήμισης. Τα ήθη της συντήρησης, της ανταλλαγής, της αυτάρκειας, της εγκράτειας, της επιδιόρθωσης ή θεωρούνται ένδειξη «φτώχειας» ή συμπεριφορά έξω-κοινωνική και παραξενιά ενός ιδιαίτερου αντικομφορμισμού. Είναι λοιπόν πρωτίστως απαραίτητο να δημιουργηθούν νέα νοήματα και κώδικες συμπεριφοράς, ένα ζήτημα ταυτόχρονα τόσο πολιτικό όσο και προσωπικής υπόθεσης. Δεν θα υποτιμήσουμε λοιπόν την ανάγκη για μια οικολογική διαχείριση των απορριμμάτων, το αντίθετο πιστεύουμε ότι η «κοινωνία της ανακύκλωσης» θα αναδυθεί μόνο καθώς θα απορρίπτουμε όλο και περισσότερο το μοντέλο της «κοινωνίας της κατανάλωσης».

Με αυτή μας την πεποίθηση δεν υποκύπτουμε στο δίλλημα οικολογική κοινωνία πριν ή μετά τον καπιταλισμό. Προκρίνουμε τον αγώνα για το ξεπέρασμα του καπιταλισμού μέσα στους καθημερινούς οικολογικούς αγώνες, αλλά και στην εφαρμογή και δημιουργία στο εδώ και σήμερα για την ανάπτυξη της οικολογικής κοινωνικής συνείδησης μέσα από την πράξη και την εφαρμογή της στην κοινωνική συμπεριφορά. Αυτή η δράση δεν αποτελεί ένα κεντρικό σύνθημα και ούτε μπορεί να λυθεί με την αλλαγή του πολιτικού ή οικονομικού συστήματος. Είναι αλλαγή κυρίως κουλτούρας και συνείδησης και θα διαμορφωθεί μέσα στην καθημερινότητα μας ως πολίτες. Αυτός είναι ο λόγος που πιστεύουμε ότι σήμερα η δράση και το αίτημα των πολιτών για δημοκρατικοποίηση των δήμων, των κοινοτήτων και των γειτονιών τους και η αυτοοργάνωση τους σε κοινωνικούς χώρους με άμεση δημοκρατία είναι

το πραγματικό πεδίο που μπορεί να καλλιεργήσει και να διαμορφώσει την οικολογική κοινωνική κουλτούρα.

Έτσι λοιπόν μένουμε συνεπής στο σύνθημα «*σκέψου παγκόσμια δράσε τοπικά*» ξεκινώντας από το δημόσιο χώρο που μας περιβάλλει να εφαρμόζουμε μια άλλη οικολογική συνείδηση. Αυτή βασίζεται σε επιλογές που και εφαρμογή έχουν αλλά και άμεσες λύσεις μπορούν να δώσουν. Αυτό που χρειάζεται είναι να γίνουν προτάσεις και αιτήματα από τις ίδιες τις αμεσοδημοκρατικές συνελεύσεις των πολιτών και μετά να εφαρμοστούν στις γειτονίες τους.

Μία πολιτική ολοκληρωμένης διαχείρισης των στερεών αποβλήτων που μπορούμε να ορίσουμε στο σήμερα διακρίνεται σε τρεις τομείς:

- [1] Πρόληψη-αποφυγή
- [2] Επαναχρησιμοποίηση – ανακύκλωση – αξιοποίηση
-κομποστοποίηση και ανάκτηση ενέργειας

- [3] Μόνο στο τέλος διαχείριση των υπολειμμάτων με ταφή ²⁰

Πρέπει οι ίδιοι οι πολίτες να αναλάβουμε την ευθύνη του διαχωρισμού των οικιακών απορριμμάτων σε οργανικά – μη οργανικά και μετά σε υλικά ανακύκλωσης. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να υπάρξει κοινωνικός έλεγχος σε όσους παράγουν απορρίμματα (Βιομηχανίες – παραγωγικές μονάδες κλπ). Καμία βιομηχανία μικρής ή μεγάλης κλίμακας δεν πρέπει να γίνεται χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις τοπικές κοινωνίες και τους εργαζομένους. Δε μιλάμε για κανένα δικαίωμα που ζητάμε να μας παραχωρηθεί αλλά για την πλήρη και ουσιαστική άσκηση της εξουσίας με οριζόντιο τρόπο σε συνελεύσεις δήμων και εργαζομένων. Μόνο μέσω αυτών των δομών και της κοινωνικής πίεσης μπορούμε να πετύχουμε την ελαχιστοποίηση των υπολειμμάτων σε σχέση με την μεγάλη ποσότητα των αποβλήτων που παράγονται σήμερα.

Η ταφή ανεπεξέργαστων αποβλήτων δεν είναι δόκιμη πλέον, πόσο μάλλον η ανεξέλεγκτη διαχείρισή τους. Στους χώρους τελικής διάθεσης πρέπει να καταλήγουν πλέον ελάχιστα υπολείμματα κάτω από αυστηρές περιβαλλοντικές προδιαγραφές. Η καύση απορριμμάτων – εκτός του ότι σε όλο τον κόσμο, το κόστος της είναι τουλάχιστον τριπλάσιο του κόστους της υγειονομικής ταφής, ενώ η κατασκευή ενός εργοστασίου καύσης συνοδεύεται πάντα από την κατασκευή μιας χωματερής τοξικών και τα κατάλοιπα της καύσης

είναι τοξικά και χρήζουν ειδικής μεταχείρισης- λειτουργεί ανταγωνιστικά σε κάθε προσπάθεια μείωσης των απορριμμάτων, ανάκτησης υλικών και ανακύκλωσης²⁰.

Θα μπορούσε όλα αυτά να μας τα προσφέρει η δημοτική ή η κρατική εξουσία; Ποτέ! Η ελπίδα για μια εξουσία με οικολογικό πρόσωπο αποτελεί εξίσου αυταπάτη με την πλάνη για ένα καπιταλισμό με ανθρώπινο πρόσωπο. Όσο διαχειρίζονται την εξουσία οι ολιγαρχικές μειοψηφίες των εταιριών και των πολιτικών υπαλλήλων τους το ζήτημα της διαχείρισης των απορριμμάτων θα αντιμετωπίζεται πάντα υπό το πρίσμα του κέρδους και μπροστά στα κέρδη των εργολάβων η υγεία αλλά και το κοινωνικό συμφέρον υπολείπονται. Έτσι απαξιώνεται η δημοτική συγκομιδή των αστικών απορριμμάτων και δίνεται σε ιδιωτικές εταιρίες επιβάλλοντας πανάκριβα δημοτικά τέλη στους πολίτες, μια λύση που φαίνεται να υιοθετεί και ο νέος δήμαρχος Θεσσαλονίκης, και στην ύπαιθρο επιλέγονται περιοχές με γνώμονα τα κέρδη θάβοντας μαζί με τα σκουπίδια και ολόκληρες κοινωνίες στις χωματερές των ΧΥΤΑ.

Ο ΔΗΜΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΑΠΟΜΟΝΩΤΙΣΜΟ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΙΣΜΟΥ. ΠΑΤΡΙΔΑ ΕΙΝΑΙ Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΟ ΕΘΝΟΣ.

Το μέγεθος των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε σήμερα – οικονομικών, οικολογικών και ευρύτερα κοινωνικών – μας αναγκάζουν να σπάσουμε τον κύκλο του παραδοσιακού τρόπου σκέψης. Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί το χρέος της χώρας; Τι γίνεται με τις μεγάλες επιχειρήσεις όπως ο ΟΣΕ και η ΔΕΗ που ξεπουλιούνται; Πώς να αντιμετωπίσουμε την άνευ προηγουμένου επίθεση στις εργασιακές σχέσεις; Τι να κάνουμε με το πετσόκομμα των μισθών και συντάξεων, καθώς και με την αυξανόμενη ανεργία και φτώχεια; Πώς μπορούμε να επηρεάσουμε αυτά τα «εθνικά» (για να μην πούμε διεθνικά) προβλήματα από τα κάτω;

Είναι το ίδιο το κράτος που δημιούργησε αυτά τα προβλήματα – το κράτος που, όπως έχει φανεί ιστορικά, μακροπρόθεσμα υπηρετεί πάντα τα καπιταλιστικά συμφέροντα. Το Κράτος δεν είναι απλώς το μέσο της άρχουσας τάξης, αλλά είναι και αυτό το ίδιο άρχουσα τάξη σε μία συγκεκριμένη κοινωνία. Έθνος –

Κράτος και καπιταλισμός αναδύθηκαν σχεδόν ταυτόχρονα, αλλά δεν ανάγεται το ένα στο άλλο, απλά συνυπάρχουν και αλληλοσυμπληρώνονται. Όσο το έθνος-κράτος αποφασίζει κατά της κοινωνίας και υπέρ του καπιταλισμού, άλλο τόσο ο καπιταλισμός θεμελιώνει τους εκμεταλλευτικούς του όρους πάνω στην υιοθέτηση του στρατιωτικού μοντέλου (ιεραρχία, γραφειοκρατία).

Κι όμως, ολόκληρο το πολιτικό φάσμα, μονάχα στη μία ή την άλλη μορφή κράτους στρέφεται για να διαφημίσει την κρυφή του συνταγή για διέξοδο από την κρίση. Ο καπιταλισμός δημιουργεί και διαλύει έθνη-κράτη κατά βούληση (ας δούμε λίγο τι έγινε δίπλα μας στα υπόλοιπα Βαλκάνια τα προηγούμενα 15 χρόνια). Άλλοτε τα ενισχύει, άλλοτε τα υποκαθιστά. Ποτέ όμως ο καπιταλισμός δεν ενίσχυσε προοδευτικές λαϊκές συσπειρώσεις, όπως εκφράστηκαν σε λαϊκά και εργατικά επαναστατικά κινήματα. Το κράτος είναι ένας διαχωρισμένος θεσμός, ένα μονοπώλιο εξουσίας και βίας, όσο φιλελεύθερο χαρακτήρα κι αν δύναται να αποκτήσει.

Το έθνος κράτος δεν υπήρχε από πάντα στην ανθρώπινη ιστορία. Είναι δημιούργημα των τελευταίων αιώνων, βασισμένο στην προσπάθεια ευρωπαίων μοναρχών να παγιώσουν την εξουσία τους έναντι των τοπικών παραδόσεων και κοινοτήτων και να προσαρμοστούν στις αναδυόμενες οικονομικές πραγματικότητες.

Στην Ευρώπη αναπτύχθηκε για μεγάλο διάστημα μία μεγάλη σύγκρουση μεταξύ του αναδυόμενου έθνους-κράτους, και των ποικίλων συνενώσεων πόλεων (συνομοσπονδιών). Το νήμα αυτής της σύγκρουσης μπορούμε να το ξαναπιάσουμε από γειτονιά σε γειτονιά, από συνοικία σε συνοικία. Οι δήμοι των πολιτών διεκδικούν ξανά την εξουσία. Από δήμο σε δήμο, ξυπνά το φάντασμα της συνομοσπονδίας των δήμων.

Κάθε αγώνας πρέπει να συμβαίνει μέσα από την αλληλεγγύη τη συνεργασία και την ένωση των τοπικών αγώνων, άρα και των τοπικών κοινωνιών. Οι τελευταίες μπορούν να ορθώσουν μια εναλλακτική εξουσία απέναντι σ' αυτή του έθνους-κράτους. Αυτές οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να αναδείξουν μία ταυτότητα που να υποδηλώνει το εμείς. Η ταυτότητα αυτή αποτελεί προϋπόθεση της κάθε δημοκρατικής αυτοθέσμησης. Στις τοπικές κοινωνίες, στις γειτονιές, στο δήμο της πόλεως αυτό είναι πιο εύκολο να γίνει από ότι μέσα στα πλαίσια ενός κράτους. Αυτός είναι και ο λόγος που το Κράτος

έβλεπε πάντα εχθρικά της τοπικές ή ευρύτερα κοινωνικές ταυτότητες αυτοπροσδιορισμού. Και πάλεψε με την ίδια ένταση τομείς που παρέκκλιναν έξω από το κρατικό πλαίσιο της γλώσσας, της παράδοσης, της αλληλεγγύης μεταξύ των κατοίκων και της συγκρότησης του συνανήκιν τους. Από κάτοικοι της κοινωνίας τους, έγιναν κάτοικοι του κράτους δηλαδή κάτι απολύτως ξένου γι' αυτούς. Η αστικοποίηση επίσης είναι μια μορφή τέτοιας πολιτικής. Για να μην υπάρχουν παρασπονδίες και τάσεις αυτονομίας σε μακρινές περιοχές (νησιά –ερίπτωση Αυτονόμου Ικαρίας κατά την σύσταση του νεοελληνικού κράτους– παραμεθόριος), το έθνος-κράτος κανόνιζε να συγκεντρώνει τον κόσμο στις Μητροπόλεις με τις πολιτικές του. Ο Benedict Anderson κατά κύριο λόγο κάνει τη διάκριση μεταξύ πραγματικού και φανταστικού, όπου οι τοπικές κοινότητες ανήκουν στο πρώτο και τα κράτη, θεοκρατίες, μοναρχίες κτλ στο δεύτερο.

Μόνο μέσα στα πλαίσια μιας δημοκρατικής συνομοσπονδίας κάθε τοπική κοινωνία μπορεί να διατηρήσει την αξιοπρέπεια της, αντί να τσακίζεται στους σκουπιδοτόπους που επιφυλάσσει το έθνος-κράτος.

Το τοπικό και δημοτικό, ως έννοια που συνδέει τους ανθρώπους με τον τόπο και τις ιστορίες τους δεν μπορεί να είναι σήμερα η στήριξη θεσμών που τσακίζουν την αξιοπρέπεια των πολιτών αποστερώντας τους από κάθε εξουσία, πόσο περισσότερο δεν πρέπει να συγχέονται με τον εθνικισμό που αποτελεί επιβολή της ψευδούς έννοιας του έθνους εις βάρος της πραγματικής έννοιας του τοπικού μέσα στον παγκόσμιο χώρο. Το κράτος είναι ένα μεγάλο νοικοκυριό που επικαλείται μονίμως την ανάγκη της επιβίωσης και μας κηδεμονεύει. Κράτος σημαίνει ότι τελούμε υπό κηδεμονία. Δε νομίζουμε ότι δημοκρατία μπορεί να ονομαστεί ένα σύνολο από λίγους κηδεμόνες που ελέγχουν μικρά παιδιά. Ο χώρος της δημοκρατικής πολιτικής είναι ο χώρος όπου η αναγκαιότητα συναντά την ελευθερία, και η επιβίωση τη δημιουργία. Η Κερατέα δεν είναι μια τοπικιστική διαμαρτυρία για να πάνε τα σκουπίδια αλλού. Αλλά ένα κάλεσμα που λέει ότι τα σκουπίδια είναι υπόθεση όλων. Η πολιτική και κοινωνική ζωή είναι υπόθεση όλων. Η αντίδραση των κατοίκων της Κερατέας είναι «πατριωτικού» τύπου. Αλλά η αγωνιστικότητά τους δεν γίνεται αμνός προς σφαγή στην αγκαλιά τους έθνους-κράτους –εντάσσεται στα πλαίσια παλαιότερων επαναστάσεων. Τον 18^ο αιώνα, στην Αμερικάνικη και τη Γαλλική επανάσταση, η λέξη «πατριώτης» κλόνιζε συθέμελα την

αξίωση του βασιλιά ότι η χώρα ήταν ιδιοκτησία του. Το «έθνος», σε αντίθεση με την «Αυλή», ήταν το σώμα των πολιτών στο σύνολό τους. Την «Αυλή» διέπει ο νόμος του αίματος και η κληρονομικότητα. Το «έθνος» διέπει η αξίωση για ελευθερία, ισότητα, αδελφосύνη. Η κλασική φράση της Γαλλικής Επανάστασης «*το έθνος είμαστε εμείς*», δηλώνει ρητά πώς έθνος είναι η ίδια η κοινωνία και όχι κάποια υπερβατικότητα, κάποια Ιδέα, που έρχεται από τα έξω ώστε να ορίσει και εν τέλει να ετεροκαθορίσει μια κοινωνία. Όταν στη Γαλλική επανάσταση έλεγαν πως «*όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το έθνος*», αυτό είχε καθαρά πολιτικό περιεχόμενο. Διαχώριζε το λαό, την κοινωνία από τους άρχοντες. Απλά αυτή η φράση παρέμεινε αυτούσια και εν τέλει το έθνος άλλαξε νόημα. Μετατράπηκε σε κάτι εξωκοινωνικό και αναμφισβήτητα ετεροκαθοριζόμενο από την εξουσία και κατέληξε έθνος να είναι σήμερα κάθε προσπάθεια μη συνειδητού αυτοπροσδιορισμού που καθώς αυτονομείται γίνεται εθνικισμός.

Σε αντίθεση με τις ανοησίες διάφορων εθνικιστικών κύκλων, οι διακηρύξεις των επαναστάσεων αυτών απευθύνονταν σ' όλη την οικουμένη, και την καλούσαν σε συναδέλφωση και κοινό αγώνα απέναντι στους απανταχού καταπιεστές (φυσικά οι επαναστάσεις αυτές είχαν τα όριά τους, δεδομένων και των ιστορικών συνθηκών). Ποιος μπορεί να κατηγοριοποιήσει ως εθνικιστικές τις εξεγέρσεις των λαών σε Τυνησία, Αίγυπτο και Λιβύη όταν είναι φανερή η οικουμενική διάσταση με την μορφή του ντόμινο που λαμβάνουν;

Έτσι και σήμερα, ο «πατριωτισμός» και η αγανάκτηση των κατοίκων της Κερατέας απέναντι στο τσαλαπάτημα της αξιοπρέπειάς τους, δεν συνοδεύεται καταρχήν από κάποιον εθνικισμό ή στείρο τοπικισμό. Στον αγώνα δεν υπάρχουν ντόπιοι και μετανάστες. Αλλά καταπιεσμένοι και δυνάμει ελεύθεροι. Η λύση που διαφαίνεται ότι προκρίνουν δεν είναι να πάνε αλλού οι σκουπιδότοποι και να σώσουν το τομάρι τους, αλλά να αμφισβητηθεί δημοκρατικά, οικολογικά, ταξικά και κοινωνικά, στο σύνολό του αυτό το μοντέλο ανάπτυξης και διαχείρισης των κοινών.

Από έναν μικρό αλλά σπουδαίο αγώνα ξεκινά η κραυγή: πατρίδα μας είναι όλος ο κόσμος. Τα σύνορα και οι εθνικισμοί, μαζί με τις εμπορευματικές σχέσεις που τα στηρίζουν και στηρίζονται απ' αυτά, είναι καταστροφή για τις εστίες και τις πόλεις μας. Το σύνθημα προς την παγκόσμια αδελφότητα είναι

για άλλη μια φορά παρόν: Ελευθεριακή και κοινωνική συνεργασία απέναντι στη συνεργία έθνους-κράτους και καπιταλισμού!

Η ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΤΗΝ ΚΕΡΑΤΕΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΡΥΠΙΑΝΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ.

Η θεμελιώδης διάκριση μεταξύ ενός ρεφορμιστικού, στην περίπτωση της Κερατέας θα μιλούσαμε περί «τοπικιστικού» αγώνα, έγκειται ακριβώς στην διαφορά του μερικού αιτήματος να μην γίνει ο ΧΥΤΑ στο Οβριόκαστρο από το συνολικό προβληματισμό για τα ζητήματα των σκουπιδιών και τη συνειδητοποίηση για την ανάγκη ενός άλλου τρόπου οργάνωσης, όχι μόνο οικολογικού με επαναχρησιμοποίηση, διαλογή στην πηγή και κομποστοποίηση των σκουπιδιών, αλλά και πολιτικού, δηλαδή σχετικό με τον τρόπο που η ίδια η κοινωνία τα παράγει και τα καταναλώνει. Από τη θέση που βρισκόμαστε, ως παρατηρητές και αλληλέγγυοι, (με την απόσταση της Θεσσαλονίκης) δεν μπορούμε να γνωρίζουμε το βαθμό που στο σύνολο τους οι κάτοικοι της Κερατέας έχουν συνειδητοποιήσει τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του προβλήματος που τους χτυπά την πόρτα, και για αυτό το λόγο δεν θέλουμε, εμείς τουλάχιστον, να κάνουμε υποδείξεις σχετικά με το βαθμό που το έχουν επιτύχει. Εκδηλώσεις όμως, όπως για παράδειγμα αυτή των μαθητών Γυμνασίου Κερατέας την Κυριακή 23/01, στην έκθεση φωτογραφίας με θέμα: *«Ο αγώνας (της Κερατέας) μας για τη Δημοκρατία συνεχίζεται...»*, όπου αναδείχθηκε η συσχέτιση του αγώνα στο ΧΥΤΑ με τις νέες και σύγχρονες τεχνολογικά μορφές διαχείρισης απορριμμάτων, με κύριο άξονα την ανακύκλωση και την διαλογή στην πηγή με τους μπλε κάδους που η Κερατέα έχει ήδη εφαρμόσει, μας κάνουν να πιστεύουμε ότι η Κερατέα ήταν η αφορμή για μια πληρέστερη αντιμετώπιση του οικολογικού προβλήματος από το στείο τοπικιστικό *«να φύγετε και να πάτε αλλού»*.

Η κριτική τους στο ανορθολογισμό των ΧΥΤΑ ως τμήμα του εθνικού σχεδιασμού για τη διαχείριση των απορριμμάτων και η συνεργασία και αλληλεγγύη με τους αγώνες στο Γραμματικό και με το κίνημα πολιτικής ανυπακοής «δεν πληρώνω» στα διόδια της Αττικής οδού μας δείχνουν ότι δεν μπορούμε, και

δε πρέπει σε καμία περίπτωση να μιλάμε για ένα μερικό και συντεχνιακό (με την γεωγραφική έννοια) αγώνα. Η ανάλυση μας βασίζεται σε υπαρκτά στοιχεία που είδαμε τόσο στις πράξεις όσο και σε κείμενα ή μηνύματα που διακινήθηκαν στο διαδίκτυο, αλλά και στο λόγο που ανέπτυξε το μεγάλο και αυθόρμητο κίνημα συμπαράστασης.

Η τελική εικόνα που αποκομίσαμε μας κάνει να πιστεύουμε ότι στο δημόσιο χώρο ζύμωσης που δημιουργήθηκε στα μπλόκα του αγώνα, οι κάτοικοι της Κερατέας προχώρησαν σε πιο συνολικά ζητήματα πέρα από το ενστικτώδες «θέλω να εξασφαλίσω την υγεία και την περιουσία των παιδιών μου». Το ενδιαφέρον μας για αυτούς τους αγώνες είναι σαφές μιας και στο χωροχρόνο που λαμβάνει η «εξέγερση» και η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος, δημιουργείται το ιδανικό πεδίο για την ανάπτυξη ριζοσπαστικών αιτημάτων αυτοθέσμησης και άμεσης δημοκρατίας. Με γνώμονα αυτό το χαρακτηριστικό, στεκόμαστε αλληλέγγυοι αλλά και δηλώνουμε παρόντες σε ανάλογους αγώνες στις γειτονιές της Θεσσαλονίκης.

«Από μια πρώτη άποψη [είναι] εμφανές, πως οι κάτοικοι της Κερατέας δεν επιθυμούν την κατάλυση του κράτους. Αντίθετα, ακόμη προσβλέπουν σ' αυτό και το επικαλούνται, ως κράτος δικαίου, γι' αυτό άλλωστε μεταχειρίζονται μέσα όπως είναι η προσφυγή τους στα αστικά δικαστήρια για να δικαιωθούν. Ωστόσο, αντιλαμβάνονται πλέον ξεκάθαρα την μεταστροφή από κράτος δικαίου σε ένα παράνομο κράτος προστασίας των συμφερόντων του κεφαλαίου, αντιλαμβάνονται πως έχουν απέναντί τους όχι μόνο ένα κράτος που θέλει να τους επιβάλλει τη χωματερή αλλά ένα κράτος που τους υποβιβάζει σε ανθρώπους-σκουπίδια, τους εντάσσει στο καταραμένο απόθεμα του περιθωρίου όσων δεν μπορούν –με τις πράξεις ή την ίδια την κοινωνική τους υπόσταση– να χωρέσουν στην καλοσχεδιασμένη μηχανή αναπαραγωγής της εμπορευματοποιημένης μας καθημερινότητας η οποία μετατρέπει ολόκληρες περιοχές, χώρες, υποκείμενα, σχέσεις σε μια απέραντη waste land»²¹.

Στο περιβάλλον της έντονης ταξικής όξυνσης που επιφέρει η κρίση, οι τάξεις αναδύονται ακριβώς στην στιγμή της επίγνωσης ότι υπάρχει ιεραρχία και η διαχείριση της ζωής γίνεται από ορισμένους στον χώρο της δουλειάς, της πολιτικής, της εκπαίδευσης, του θεάματος. Γι' αυτό το πρόταγμα της δημοκρατίας θα προσπαθήσει να λύσει το ταξικό ζήτημα στο σύνολο του. Για αυτό μιλάμε

για συνένωση εξουσιών παρά για διαχωρισμό και ανεξαρτησία (όπως συμβαίνει σήμερα), εφόσον όλοι θα λογοδοτούν στον ίδιο τον δήμο. Αναπόφευκτα λοιπόν, η δράση στο δημοτικό επίπεδο οφείλει μέσα στην ταξικότητά της να είναι αντιταξική, με τρόπο ανάλογο που ο Μαρξ έγραφε πως το προλεταριάτο οφείλει για να χειραφετηθεί, να καταργήσει τον εαυτό του.

Ως επίλογο στις σημειώσεις μας αναφορικά με την Κερατέα αλλά και την σημερινή μας κατάσταση αντιγράφουμε από γράμμα του αλληλέγγυου με τα αρχικά Φ.Τ. προς τους πολίτες της Κερατέας στις 9 Ιανουαρίου.

Το γράμμα αυτό συμπυκνώνει με τον καλύτερο τρόπο και τις δικές μας σκέψεις:

«Εδώ και ένα μήνα περίπου Άνθρωποι όλων των ηλικιών, διαφορετικών Πολιτικών πεποιθήσεων, διαφορετικής καταγωγής, κουλτούρας, Παιδείας, Άνθρωποι που μέχρι τώρα ζούσαν απομονωμένοι και κλεισμένοι στο οχυρό τους, φαινομενικά χωρίς δείγματα αμφισβήτησης για το πολιτικό-κοινωνικό κατεστημένο, δίχως ιδιαίτερες περιβαλλοντολογικές ανησυχίες, μια μικρή κοινότητα στην πλειοψηφία της συντηρητική, κατορθώνει να κάνει την αρχή μιας εξέγερσης-επανάστασης προς έναν ολόκληρο σαθρό και διεφθαρμένο κρατικό μηχανισμό! Δεν είναι απορίας άξιο αυτό το γεγονός; Δεν είναι εντυπωσιακό και αξιοθαύμαστο; Καθημερινά στα οδοφράγματα συναντώ γέρους και μεγάλες γυναίκες να βρίζουν! Μαθητές με μολότοφ και παπάδες να τους ευλογούν! Άντρες με μάτια γεμάτα μίσος και οργή!

Βλέπω να γεννιούνται συναισθήματα στρατικοποίησης και εξόντωσης του εχθρού! Και δεν μπορώ παρά να είμαι κι εγώ εκεί. Ποια τα αίτια αυτής της κατάστασης; Η παράνομη Χωματερή ; Οι περιουσίες των κατοίκων που θα χαθούν; Ο τοπικός Εθνικισμός; Η υποβάθμιση; Το Περιβάλλον; Το κράτος; Η Εξουσία; Η ανέχεια; Η διαφθορά; .... Είναι πολλά ακόμα... και όλο αυξάνονται! Ο καθένας είναι σεβαστό και ευνόητο να έχει τα δικά του κίνητρα και λόγους ώστε να τον ωθήσουν να συμμετέχει σε έναν τέτοιο αγώνα κατά της κρατικής εξουσίας, συνολικά όμως σαν πράξη φανερώνει την απαρχή μιας Αντιεξουσιαστικής διάθεσης και μιας αλλαγής των πνευματικών μηχανισμών πρόσληψης της αντικειμενικής πραγματικότητας που επί σειρά ετών ήταν εγκλωβισμένη σε μια έμμεση και καλοσχεδιασμένη προπαγάνδα των ΜΜΕ και όλων των συναφών μορφών εξουσίας! Και αυτό είναι το πιο σημαντικό απ

όλα! Η σύγκλιση διαφορετικότητας των κινήτρων των κατοίκων στην Κερατέα καταλήγει σε μία φωνή!

Κάτι άλλο που διαπιστώνουν και νιώθουν όλο και περισσότερο οι άνθρωποι εδώ, είναι η τεράστια δύναμη της Αλληλεγγύης. Πραγματικά η δύναμη αυτή είναι τόσο σπουδαία που αν είναι αληθινή και ανιδιοτελής τότε καταφέρνει τα Πάντα! Επίσης όταν εισπράττεις Αλληλεγγύη τότε σίγουρα θα την δώσεις πίσω εις διπλούν και αυτό ήδη έχουν αρχίσει να το αισθάνονται οι κάτοικοι αυτής της περιοχής».

Κάντε την βουλή χωματερή – Αγώνας Ρήξη Ανατροπή

(σύνθημα από τα Λύκεια και Γυμνάσια:

Κερατέας, Λαυρίου, Αναβύσσου, Λαγονησίου και Καλυβίων)

- ¹ «Ο πόλεμος για τον έλεγχο του κόσμου είναι πόλεμος ορισμών... Ο αγώνας ορισμού [ελέγχου των νοημάτων] είναι αγώνας για επιβίωση... Αυτός που πρώτος θα ορίσει το νόημα μιας κατάστασης, επιβάλλει στον άλλο τη δική του πραγματικότητα και τον ορίζει, είναι ο νικητής...», από το «The Second Sin» του Thomas Szasz.
- ² «Μεταδημοκρατία», του Colin Crouch, Εκδόσεις Εκκρεμές, 2006
- ³ «Η Ελλάς ως Κράτος Δικαίου», Γεράσιμος Κακλαμάνης, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου Αιώνα, 1990
- ⁴ BRIC: Βραζιλία - Ρωσία - Ινδία - Κίνα
- ⁵ Η χρήση του όρου ασιατικοποίηση στο παρόν κείμενο δεν βιάζεται ως έννοια να εξισώσει δύο επίπεδα ζωής που (προς το παρόν τουλάχιστον δεν συγκρίνονται), ιδιαίτερα όταν αναφέρεται σε όλη την Ευρώπη και στις ΗΠΑ απέναντι στην Ασία. Η ανισότητα που υπάρχει δεν υπερβαίνεται με τη χρήση του όρου αυτού. Αυτό όμως που υποδηλώνει, είναι η σαφώς υπαρκτή τάση να χάσουν οι κοινωνίες της Ευρώπης αυτό που έκανε την Ευρώπη να είναι αυτό που είναι. Και μιλούμε για την τάση από τη μεριά του καθεστώτος για απολυταρχία, απουσία του δημοσίου χώρου και δικαιωμάτων κάθε φύσης, την κατάργηση του δικαίου και σε τελική φάση την εκμηδένιση του ορθού λόγου μπροστά στο δέος της δύναμης του κράτους. Επομένως προς αποφυγή παρεξηγήσεως με τον όρο «ασιατικοποίηση» δεν μιλούμε για «εξομοίωση» αλλά για «τάση», για «κατεύθυνση». βλ. σχόλιο 10.
- ⁶ «Ο Αφοπλισμός των συνδικάτων», (Καθημερινή, 12/12/2010)
- ⁷ Το πρόβλημα της διαχείρισης των απορριμμάτων δεν είναι η καθυστέρηση των παράνομων έργων σε Γραμματικό και Κερατέα, αλλά ο τρόπος που οι συμπολίτες μας στο Λεκανοπέδιο και οι τοπικοί τους άρχοντες αντιμετωπίζουν το θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων τους: δεν κάνουν τίποτα για να μειώσουν τον όγκο των απορριμμάτων, δεν ανακυκλώνουν και όταν δεν έχουν που να τα πάνε τα πετάνε έξω από τα σπίτια τους. Αν όλοι οι δήμοι έκαναν πράξη τα τρία πράγματα που ζητούν οι ευρωπαϊκές οδηγίες (μείωση όγκου -ανακύκλωση - επαναχρησιμοποίηση), δεν θα είχαμε τέτοιου είδους φαινόμενα, ούτε θα ψάχναμε άλλες περιοχές να καταστρέψουμε.
[http:// antixyta.blogspot.com](http://antixyta.blogspot.com), 10/12/2010

- ⁸ Ο ίδιος ο καπιταλισμός είναι μια διαρκής κρίση.
- ⁹ «Είναι οι αλλαγές του μνημονίου μεταρρυθμίσεις;» Νίκος Κότζιας πρώην προσωπικός σύμβουλος του Γιώργου Παπανδρέου (Ελευθεροτυπία, 8/8/2010)
- ¹⁰ Η χρήση του όρου «φυσικοποίηση» πιστεύουμε ότι είναι πιο δόκιμος αλλά και ουσιώδης όρος περιγραφής της τριμερούς αυτής σχέσης Καπιταλισμός - Φύση - Κοινωνία. Το αποτέλεσμα της «ασιατικοποίησης» των ευρωπαϊών εργαζομένων είναι μεν ένα γεγονός αλλά δεν βοηθάει ούτε και ερμηνεύει συνολικά το μέγεθος του προβλήματος που δεν είναι μόνο ότι χάνουν οι εργαζόμενοι τα δικαιώματά τους (κάτι που με μια διαφορετική πολιτική εντός καπιταλισμού μπορεί προσωρινά να διευθετηθεί) αλλά ότι είναι η ίδια η δομή και περιεχόμενο της λογικής της χρήσης και ιδιοκτησίας της Φύσης που μεταφέρεται και εντός των κοινωνικών σχέσεων ως αντικείμενα εμπορεύματος (εργασία, υγεία, εκπαίδευση, βίο-ύπαρξη, κατοικία, δικαιοσύνη, πολιτικά δικαιώματα)
- ¹¹ Μια φωτιά που την τροφοδοτούν συνεχώς είναι αναμμένη, γύρω από την οποία μαζεύονται καθημερινά οι διαδηλωτές πίνοντας σπιτικό τσίπουρο και συζητώντας. *«Αυτός που βλέπετε είχε καταπατήσει το χωράφι μου και δεν μιλούσαμε για χρόνια. Βρεθήκαμε στο μπλόκο και παραμερίσαμε τις διαφορές. Διαπιστώσαμε ότι όσα μας χώριζαν παλιότερα, έχθρες, διαφορές και κομματικές αντιπαράθεσεις, δεν έχουν καμία σημασία μπροστά στο πρόβλημα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε»* (κάτοικος Κερατέας, Καθημερινή, 24/12/2010)
- ¹² Στο τηλεοπτικό ρεπορτάζ του Σκαί επιχειρήθηκε η «ζαρντινοποίηση» της παρ' ολίγον δολοφονίας του νεαρού αλβανικής καταγωγής Κερατιώτη που δέχθηκε δακρυγόνο σε ευθεία βολή εναντίον του, κοντά στο μάτι. Ο δημοσιογράφος Δημήτρης Καραστεφανής αναπαράγοντας τα αστυνομικά ανακοινωθέντα στα δελτία ειδήσεων μίλησε για *«έναν νεαρό που σκόνταψε και χτύπησε»*. Ευτυχώς, οπτικό υλικό από κάποια κάμερα που είχε αποθανάτισει τη σκηνή, διέψευσε τον ψευδοδημοσιογράφο, αναγκάζοντάς τον να ζητήσει δημόσια συγγνώμη. Ευτυχώς, που σε αντίθεση με τις «παραδοσιακές» νοοτροπίες κάποιων πολιτικών χώρων, οι Κερατιώτες επιτρέπουν ανάμεσά τους βιντεολήπτες και φωτογράφους και έτσι μπόρεσε να ξεσκεπαστεί η καθεστωτική προπαγάνδα.
- ¹³ Ανακοίνωση 17ης Ιανουαρίου 2011, Αρ. Πρωτ. : 601/9/3γ
- ¹⁴ attikanea.blogspot.com/2011/01/blog-post_5353.html#more
- ¹⁵ Η αναφορά μας στις οδηγίες της ΕΕ γίνεται εδώ για να αναδείξουμε το μέγεθος της

υποκρισίας της δικαστικής εξουσίας και του κρατικού μηχανισμού καταστολής που με βάση ακόμα τα ίδια τα κριτήριά τους παρανομούν κατάφωρα και είναι πλήρως υποταγμένοι στα συμφέροντα των εταιριών. Η οικολογική οργάνωση της κοινωνίας είναι άλλωστε έργο και υπόθεση των ίδιων των πολιτών ενάντια στο σύστημα του καπιταλισμού και όχι υπόθεση της «πράσινης ανάπτυξης» της οποίας κομμάτι του σχεδιασμού αποτελούν και αυτές οι οδηγίες της ΕΕ άλλωστε.

- ¹⁶ «Οδηγία είναι η κοινοτική πράξη η οποία περιέχει ένα σύνολο επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων, καθώς και την εντολή (η υπογράμμιση δική μας) προς τα κράτη μέλη όπως, εντός ορισμένης προθεσμίας, θέσουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για την επίτευξη των αποτελεσμάτων αυτών». Παναγιώτης Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Εκδόσεις Αντ. Σακκούλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 2003, σελ. 272. Παραθέτουμε τον ορισμό της Οδηγίας, ακριβώς για να αναδείξουμε πως έχει χαρακτηρίρα εντολής και όχι απλής διαβούλευσης και η μη τήρηση της από τον εθνικό νομοθέτη, συνιστά παραβίαση κοινοτικού δικαίου και επιφέρει κυρώσεις.
- ¹⁷ Μελέτη του 2009 τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος, καθηγητή του Πολυτεχνείου Κρήτης κ. Αλέξανδρου Οικονομόπουλου.
- ¹⁸ Για του λόγου του αληθές, κατατοπιστική είναι η αιτιολόγηση αυτού του ισχυρισμού από το ιστολόγιο “όχι στο ΧΥΤΑ”: «Οι ΧΥΤΑ («χωματερές») αποτελούν μία εξελιγμένη εκδοχή της αρχαιότερης μεθόδου διαχείρισης απορριμμάτων: την τοποθέτησή της σε λάκκους και το σκέπασμά τους με χώμα. Οι πρόοδοι που έχουν σημειωθεί αφορούν βασικά την προσπάθεια που γίνεται να μη μολυνθεί ο περιβάλλον χώρος και ο υδροφόρος ορίζοντας από τα εξαιρετικά τοξικά σταγονίδια («στραγγίδια») που διαρρέουν μέσα από τη γη. Αυτό επιτυγχάνεται με την τοποθέτηση αδιάβροχων μεμβρανών στον πυθμένα των περιοχών όπου θάβονται τα απορρίμματα. Δυστυχώς, οι μεμβράνες αυτές δεν επιτυγχάνουν πάντα την πλήρη στεγανοποίηση του χώρου, κάτι που επιδεινώνεται ιδιαίτερα από το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι σεισμογενής. Αυτό φαίνεται και από μία παρόμοια χρήση της τεχνολογίας αυτής: για τη δημιουργία υδραγωγείων σε νησιά του Αιγαίου. Τα υδραγωγεία που δημιουργούνται με την τεχνική αυτή έχουν συχνά απώλειες νερού λόγω ατελούς στεγανότητας. Εξάλλου, ο χρόνος ζωής των μεμβρανών είναι περιορισμένος (μόλις 15 έτη), μετά τον οποίο χάνουν τη στεγανότητά τους. Οι ΧΥΤΑ, όμως, συνεχίζουν να μολύνουν το περιβάλλον ακόμα και 50 έτη μετά τη διακοπή της λειτουργίας τους και την αποκατάσταση

της θέσης».

<http://www.oxistoxyta.gr/xyta.htm>

- ¹⁹ Ο εθνικός σχεδιασμός του 2000 προέβλεπε 124 ΧΥΤΑ (70 ηπειρωτική Ελλάδα, 11 Κρήτη, 43 νησιά). Αυτός ο σχεδιασμός είναι εκ των πραγμάτων ανέφικτος.
- ²⁰ «Τοπικοποίηση από το παγκόσμιο... στο τοπικό», Γιώργος Κολέμπας, Εκδόσεις Αντιγόνη
- ²¹ Κατερίνα Νασιώκα www.europazapatista.org

Η άλλη δημοκρατία δεν είναι ένα τελικό καθεστώς, ένα τελικό πολιτειακό σχέδιο που σκοπεύουμε να πετύχουμε, δεν υπάρχει μια «τελική δημοκρατία» που θα τη φτάσουμε και τελειώσε.

Η ελευθερία σίγουρα έχει κάποιες αναγκαίες θεσμικές προϋποθέσεις, και γι' αυτές αγωνιζόμαστε, δίνοντας έμφαση στην άμεση δημοκρατία, στο τοπικό και δημοτικό πεδίο, ταυτόχρονα με τη ελπίδα και προοπτική για τη συνολική κοινωνική απελευθέρωση. Όμως η ελευθερία πάντα μπορεί να διευρύνεται.

Πάντα θα υπάρχει κάποια άλλη δημοκρατία, πιο ουτοπική, πιο ελεύθερη. «Democratize the republic, radicalize democracy», (δημοκρατικοποιήστε το αντιπροσωπευτικό σύστημα, ριζοσπαστικοποιήστε τη δημοκρατία).

Από την άλλη δεν υπάρχει για εμάς ελευθερία χωρίς υποχρεώσεις, χωρίς ευθύνες. Η ελευθερία για εμάς αποτελεί κοινωνική συνθήκη ισότητας και ευθύνης για να δημιουργούμε χωρίς ιεραρχίες, και όχι λύτρωση από περιορισμούς για να εγκαθιδρύσουμε την δικτατορία της επιθυμίας. Μένουμε λοιπόν συνεπείς στο σύνθημα της Πρώτης Διεθνούς: καμία υποχρέωση χωρίς δικαιώματα, κανένα δικαίωμα χωρίς υποχρεώσεις!

Η άλλη δημοκρατία είναι για εμάς μια συνεχής διαδικασία, μία συνεχής έκρηξη κριτικής και δημιουργίας. Αγωνιζόμαστε επομένως σαφώς ταγμένοι στο επαναστατικό σχέδιο για να: *Changer La vie – Changer Le monde* / να αλλάξουμε την Ζωή – να αλλάξουμε τον Κόσμο.

